Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 144 (13939) | 1975 оной июнийн 20, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

БАТА НЭГЭДЭЛ

1975 оной июниин 15-да РСФСР-эй Верховно Соведтэ, БурАССР-эй Верховно Соведтэ, мүн республикын нютагай бүхы Соведүүдтэ һунгалта боложо дүүрэбэ. Энэ һунгалта политическэ болон ажалай туйлай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда, омог дорюун баяр баясхаланта оршон байдалда үнгэрөө. РСФСР-эй Верховно Соведтэшье, БурАССР-эй Верховно Соведтэшье, республикын нютагай бүхы Соведүүдтэшье дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд бултадаа нэгэн дуугаар һунгагдажа, депутадууд — арадай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд болобо. Депутадта дэбжүүлэгдэһэн бүхы кандидадуудые нэгэ хүн шэнгеэр, нэгэ һаналтайгаар нэгэн дуугаар һунгагшадай һунгаһан ушархадаа Коммунис парти совет арад хоёрой хэзээшье таһаршагүй, хэтэ мүнхэдөө бата бэхи нэгэдэлтэй байһаниие, Коммунис партиингаа ленинскэ Центральна Комитедые тойрожо совет арадай нягтаар жагсанхай, Коммунис партиингаа, Совет гүрэнэйнгөө гадаадын болон дотоодын политикые бүри мүһэн дэмжэжэ, һайшаажа байһаниень һунгалтын дүнгүүд эли тодоор харуулба.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, инаг дуратай социалис Эхэ оронойнгоо улам бүри һалбаран мандахын түлөө, хүгжэн бэхижэхын түлөө, экономическа болон бэеэ хамгаалха хүсэ шадалайнь улам бүри ургахынь түлөө дуугаа үгэһэнөө совет хүнүүд һайн мэдэнэ. Совет хүнүүд хэзээ хэзээнэйхиһээ баяртайгаар, омогорхол түгэлдэрөөр дуугаа үгэбэд. Түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдээр түгэлдэр баян жэлдэ һунгалта болобо бшуу. Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда түүхэтэ Илалтын туйлагдаһаар 30 жэл болоһонойнь гайхамшагта ойн баярые совет хүнүүд сэдьхэлээ хананглар тэмдэглэнхэй. Тиихэдэ КПСС-эй XXV съезд зарлаха тухай партиин Центральна Комитедэй апрелиин Пленумэй тогтоол Совет оронойнгоо бүхы ажалшадые шэн габьяата ажалда, шэнэ шэнэ амжалтануудта зоригжуулба. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэйнь түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ, съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө социалис мүрысөөн орон доторнай хаа хаанагүй үргэн далайсатайгаар дэлгэрэнхэй.

Мэнэ һаяхан болоһон һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ һунгагшадтайгаа уулзахадаа, парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд ехэ удха шанартай байна. Совет хүнүүдэй бүтээжэ байһан хэрэгүүд, хэжэ байһан ажалайнь дүнгүүд тэдэ үгэнүүд соо гүнзэгыгөөр тодорхойлогдобо. КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэн тула манайда айхабтар ехэ юумэнэй хэгдэжэ байһаниинь тобойсо харуулагдаба. Москва хотын Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай суглаан дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнь манай орон доторшье, хилын саанахи оронуудташье илангаяа ехэ һонирхолтойгоор угтагдаа. Нүхэр Брежневэй үгэ дотор уласхоорондын оршон байдал гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэхэһээ гадна, юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэл хахадайнь туршада совет арадай туйлаһан амжалтын дүн элитээр согсологдобо, манайороной социально-экономическа талаараа саашадаа хүгжэлтын холын хараата шэглэлнүүд, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй зорилгонууд тоб байса элирхэйлэгдэбэ.

Коммунис партиингаа гадаадын болон дотоодын ленинскэ сэсэн мэргэн политикын үрэ дүнгүүдээр үнэн зүрхэнһөө омогорхожо байдаг совет хүнүүд һунгалтада тон ехэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа нэгэн һаналтайгаар үгэхэ ёһоороо үгөө ха юм.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгахын тулада эмхидхэгдэһэн бүхы һунгуулиин участогуудай үүдэн июниин 15-най воскресениин үглөөгүүр эртэ үглөөнөөр нээгдэжэ, үглөөнэй 6 часта дуугаа үгэхыень һунгагшад уригдаа. Һунгуулиин участок бүхэндэ олоороо ерэлдэһэн һунгагшад ехэ баяртайгаар, гүн зүрхэнэй омогорхолтойгоор үндэр дуугаа үгэжэ захалбад. Бүхы һунгуулиин участогуудта дуугаа үгэлгэ үдэшын 10 часта дүүрэв. Хаа хаанагүй һунгагшад эдэбхи ехэтэй, эмхидхэл жэнтэй байһанаа харуулаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгаха һунгалтада һунгагшадай 99,92 процентнь хабаадаба. Һунгалтада хабаадаһан бүхы хүнүүдэй 99,82 процентнь Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө дуугаа үгэһэн байна.

Тэрэшэлэн республикын нютагай бүхы Соведүүдэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд бултадаа депутадууд боложо һунгагдаба. Нютагай Соведтэ депутадуудые һунгаха һунгалтада хүнүүд баһал маша ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар бултандаа дуугаа үгэһэн байна.

Энэ хадаа Коммунис партидаа, Совет правительстводаа совет хүнүүдэй хэтэ мүнхэдөө үнэн сэхэ, лаб этигэжэ, найдажа байдагыень, түрэл партиингаа гадаадын болон дотоодын политикые хэзээ бүхэндэ дэмжэжэ, һайшааж байдагыень үнэншэмэ тодоор харуулба.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, арад зоной энхэ тэнюглэн байдалай улам һайжархын түлөө, коммунизмын түлөө дуугаа үгэһэнөө совет хүнүүд гүн зүрхэнһөө мэдэрнэ.

МОСКВАҺАА ХОЙТО ПОЛЮС ДЭЭГҮҮР США ХУДАР НИИДЭЛГЭ

Июниин 18-да Москвагай сагаар 20 час 40 минутада Сиэтл (США, Вашингтон штат) городой аэропортдо Аэрофлодой Ил-62М самолет буугаа. АНТ-25 самолет дээрэ Советскэ Союзай Герой В. П. Чкаловай 1937 оной июнь һара соо гаргаһан маршрудаар Хойто полюс дээгүүр Америкэ ниидэлгэ амжалтатайгаар дүүрэбэ.

Ил-62М самолет соо АНТ-25 самоледой экипажай гэшүүд Советскэ Союзай Геройнууд Г. Ф. Байдуков, А. В. Беляков, тэрэшэлэн В. П. Чкаловай хүбүүн — И. В. Чкалов ябалсаа. Эдэнэр Ванкувер городто ерэхэ уряалтай юм. Гушан найман жэлэй саада тээ энэ городто АНТ-25 самолет буугаа һэн. Эндэ Москваһаа Хойто полюс дээгүүр США хүрэтэр буунгүйгөөр түрүүшын ниидэлгэ хэһэнэй хүндэлэлдэ монумент нээгдэхэ юм. Энэ ушар совет-американ харилсаануудай саашадаа һайжаржа байһанай үшөө нэгэ гэршэ болоно.

10 час 54 минутын туршада Ил-62М самолет 9480 километр зайе гаталаа, тэрэнэй 5 мянганһаа үлүүнь Арктика дээгүүр гараа. 1937 ондо АНТ-25 Москва Ванкувер хоёрой хоорондохи зайе 63 час 25 минутын туршада гаталһан байгаа.

Ниидэжэ ябахадань Ил-62М самоледой бортдо «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станциин экипаж Петр Климук, Виталий Севастьянов гэгшэдһээ амаршалгын телеграмма абтаа.

Аэрофлодой флагманай Москваһаа США ниидэлгэ советскэ авиационно техникын эрхим һайн байжа, орёо оршон байдалда холые аюулгүйгөөр дабаха аргатай байһыень харуулаа. Социалис Ажалай Герой, СССР-эй габьяата пилот А. К. Витковскиин толгойлһон самоледой экипаж мэргэжэл шадабари ехэтэй байһанаа харуулба.

(ТАСС).

Москва, Кремль, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. БРЕЖНЕВТЭ

Хойто полюс дээгүүр Чкаловай маршрудаар үнгэргэгдэһэн Москва — США гэһэн ниидэлгэ амжалтатайгаар дүүрэө гэжэ экипаж мэдээсэнэ. Совет авиаторнууд парти, правительствынгаа ямаршье даабариие саашадаашье нэрэ хүндэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, Советскэ правительствые, Таниие, Леонид Ильич, найдуулнабди.

БАЙДУКОВ, БЕЛЯКОВ, ВИТКОВСКИИ, ЗЕЛЕНКОВ.
Ил-62М самолёдой борт.

«САЛЮТ-4» СТАНЦИИН ПРОГРАММАДА НАРАН «ЗАҺАБАРИ ОРУУЛБА»

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Космонавтнар Пётр Климук, Виталий Севастьянов «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци дээрэхи хүдэлмэриингөө 24-дэхи үдэрэй программые бэелүүлэн, техническэ туршалгануудые хэжэ үргэлжэлбэ. Дэлхэйн гэрэлтүүлэгдэдэг ба һүүдэртэй талануудтахи одо мүшэдөөр зүг шэглэл гараараа, автомадай туһаламжаар тодорхойлхо дүрамта шэнэ приборнуудые шалган шэнжэлһэн байна. Станциин экипаж имэ туршалгануудые хэхэ үедөө зүг шэглэл тодорхойлхо онол аргануудые шалгадаг түхеэрэлгын хэр тоти мэргэниие сэгнэхэ элдэб ябуулгануудые хээ. Абтаһан үрэ дүнгүүдые ниидэлгын урда тээхи мэдээнүүдтэй сасуулан жэшэхэ зорилгоор, тус станциин түхэл хэлбэриинь хубилалгын хэмжээе дурамта приборнуудай туһаламжаар хэмжэн тодорхойлоо.

Нарые шэнжэлхын тула газар дээрэ тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүдһээ ороһон мэдээсэлнүүдэй үндэһөөр хүдэлмэриин үдэрэй даб дээрэхи программа июниин 18-да хубилгагдаа. Наранай хүреэ дотор ехэ дэлбэрэлгын болоһон үзэгдэл элирүүлэгдээ. Энээнтэй дашарамдуулан, космонавтнууд Наранай телескопые, мүн бусад оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхөөр бэлдэһэн, Наран дээрэхи дэлбэрэлгын дүрэ зурагые буулгаһан байна. Тиигэһэнэй үндэһөөр тэндэхи дэлбэрэлгын хэдэн арбаад спектограмма, тэрэшэлэн Наранай хүреэгэй нэгэ захадахи ялагар тооһото маные хэмжэн тодорхойлоо.

Нүхэд Климугай ба Севастьяновай бэень һайн ябана. Станциин түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. «Салют-4» гэжэ замбуулинай научна станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

Түгэсхэхы жэлэй ГАБШАГАЙ АЛХАМ

ШАЛГАЛТА ҮНГЭРГЭГДӨӨ

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой таряалан һаяын бороогой һүүлээр нэгэ жэгдээр ногоорон харагдана.

Ажахын механизаторнууд тариһан ургамалнуудаа һайнаар харууһалха зорилгоор һүүлэй үедэ али бүхы хэмжээ абажа байна. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада ажахын механизаторнуудай дунда онсо шалгарһан тракторист И. М. Седунов һүүлэй үедэ Иркилигэй бригадада ажаллаха зууруа, 70 гектар дээрэ ороохото ургамалнуудые борнойлоо.

Тракторист Ф. А. Усольцев Каменска бригадада 100 гектар кукурузын бултайн гарахынь урда тээ борнойлжо дүүргээ.

Колхозой механизаторнууд тарилгаа борнойлоод, мүнөө ургамалай гараад байхада, гербицидээр хордожо, буртаг үбһэнүүдыень, хорхой шумуулнуудыень саг соонь үгы хэнэ. Энэ ажал дээрэ механизаторнууд И. Д. Васильев онсо шалгарна. Колхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн нүхэр Васильев Турунтаевай бригадын поли дээрэ гербицид хэрэглэхэдээ, үдэр бүриингөө даабариие 2—3 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Газар таряалангые эрхим һайнаар элдүүрилдэгээрээ суурхаһан энэ бригада «Беларусь» тракторта тодхогдоһон түхеэрэлгээрээ 300 гектарай ургасын талмай дээрэхи буртаг үбһые гербицидээр хордоо.

Эдэ үдэрнүүдтэ Карымска, Ключевскэ бригаданууд мүн лэ 300 гаран гектарай ургаса дээрэ гербицид хаягдаба.

Ороохото ургамалнуудай тарилгын талмайн заха газар һайнаар хахалагдажа, буртаг үбһэниинь үгы хэгдэнэ.

Таряалангай талмайнууд дээрэхи ургамалнуудай хэр зэргээр харууһалагдажа байһан тухай шалгалта бригадануудай хоорондо үнгэргэгдэжэ, түрүүшүүл элирүүлэгдээ.

К. МОЛЧАНОВ.

Энэ залуу хүбүүн, Дугар-Нима Цыренжапов Исэнгын совхозой (Яруна) Витим гол дээрэ оршодог Засын адагай отделенидэ тракторнстаар хүдэлдэг юм. Совхозой эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн болохо тэрэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан. Үнгэрэгшэ хабарай тарилгын үедэ Дугар-Нима амжалтатай хүдэлөө. Нёдондо мүн лэ һайн ажаллаһанайнгаа түлөө тэрэ «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тракторист Дугар-Нима Цыренжапов.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

САМОЛЁТ ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ

Ороохото ургамалнуудаа тарижа дүүргэмсээрээ тэрэнээ харууһалха, буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ талаар тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, бэелүүлжэ байнабди.

Энэ жэлэй хабар манай Оронгын совхозой газар дээрэ хамта дээрээ 5420 гектарта элдэб ургамал таригдаа. Тэрэнэй 3812 гектарыень шэниисэ, 430 гектарыень хара таряан эзэлнэ. Бусад талмай дээрэнь ешмээн, обёос, гэршүүхэ, горох, кукуруза таригдаа. Гадна, 40 гектар талмай дээрэ овощ таригданхай.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ 147 гектар кукурузын, 82 гектар хартаабхын талмай нэгэдэхеэ борнойлогдоо.

Тариһан ургамалнуудаа буртаг үбһэндэ даруулхагүйн тула борнойлго хэхэһээ гадна, элдэб хоро хаяжа эхилээбди. Июниин 12-һоо эхилжэ, ороохото ургамалнуудаа гербицидээр хордожо эхилэнхэйбди. Эдэ үдэрнүүдтэ тракторнуудай хүсөөр хамта дээрээ 300 гектарай шэниисын талмайн буртаг үбһэн хордогдохонь.

Июниин 17-18-һаа эхилжэ 1500 гектар ороохото ургамалнуудай талмай дээрэ самолёдоор хоро хаяжа эхилхэмнай. Энэ ажалаа 3-4 үдэрэй турша соо дүүргэхээр хараалнабди.

С. МОНХОЕВ.
Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхозой ахамад агроном.

МҮРЫСӨӨНЭЙ АШААР

Улаан-Үдын аймагай Сотниковско шубуунай фабрикын коллектив ажалай ехэ амжалта туйлаһан тухайгаа мэдээсэбэ. Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, тус фабрикын хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабариие байгша оной июниин түрүүшын хахадта дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Абаһан энэ уялгаяа саг болзортонь дүүргэхын тула фабрикын хүдэлмэрилэгшэд социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эршэтэй һайнаар хүдэлһэн юм. Тэрэнэйнь аша үрэ тобойн гаража ерэбэ. Июниин долоондо — социалис уялгаар хараалагдаһан болзорһоонь нэгэ һараар урид — Сотниковско фабрикын шубуушад үндэгэ ба шубуунай мяха абаха, гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Табан жэлэй эхинһээ эндэхи шубуушад 160 миллион 852 мянган үндэгэ суглуулаа гэхэ гү, али июниин 9-нэй байдалаар түсэбһөө гадуур 262 мянган үндэгэ абаһан байна. Үнгэрһэн үе соо Сотниковско фабрикын шубуушад гүрэндэ 148 миллион 546 мянган үндэгэ оруулба. Энэнь табан жэлэй даабариһаа хахад миллионоор олон болоно. Баясама һайн дүнгүүд!

Түсэбтэ табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ коллективэй түрүү бригадануудай, шубуушадай оруулһан хубита тон ехэ байба. Дүй дүршэлөөр баян шубуушан Олег Филиппович Щелгачевой хүтэлбэрилдэг хоёрдохи бригадын ажалшад социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Энэ бригадын шубуушад үнгэрһэн 4 жэл 5 һарын хугасаада хамта дээрээ 73 миллион үндэгэ сутлуулһан байна. Тэдэнэр 1974 ондо тахяа бүриһөө — 235 үндэгэ, энэ жэлэй 5 һара соо 101 үндэгэ абаа. Тиихэдэ Константин Иванович Дорофеевэй ударидадаг нэгэдэхи бригадын гэшүүд баһал һайн дүнгүүдтэй ябана. Эдэнэр табан жэлэй үнгэрһэн үе соо бүхыдөө 72,1 миллион үндэгэ абаба.

Сотниковско шубуунай фабрикада ажалай түрүүшүүл жэлһээ жэлдэ олошорно. Тэдэнэй тоодо Клавдия Алексеевна Унагаева оролһоор үнинэй. Энэ нүхэр байгша оной түрүүшын табан һара соо тахяа бүриһөө 111 үндэгэ суглаа. К. А. Унагаева Улаан-Үдын аймагай Соведэй депутадаар һунгагданхай. Шубуушад Ф. Л. Панькова, П. И. Савельева, В. С. Леппю, В. М. Прилуцкая, Н. Н. Бодрова болон бусад социалис мүрысөөнэй манлайда ябажа, эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Мүн тиихэдэ дальбараануудые дэгжээдэг Галина Петровна Антоновагай бригада ажалай һайн дүнгүүдтэй. Энэ бригадын гэшүүд дальбараануудые түрүүшын үдэрһөө 60 хоноторнь харууһалдаг юм. Тэдэнэр юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн үе соо харууһалһан бүхы дальбараануудайнгаа 98,8 процентые томо болгожо шадаа. Энэ хугасаада тэдэнэр хамтадаа 1 миллион 860 мянган дальбараа дэгжээгээ.

Табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн Сотниковско шубуунай фабрикын коллектив КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр жагсанхай. Тиигэхэ зуураа, байгша оной дүүрэтэр 24 миллион үндэгэ, 2.500 центнер шубуунай мяха табан жэлэй түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушааха гэжэ эндэхи шубуушад шиидэбэ. Нүхэр Щелгачевой бригадын гэшүүд жэлэй дүүрэтэр үшөө — 12,5 мянган, нүхэр Дорофеевэй бригадынхид 12 мянган үндэгэ суглуулхаар зорижонхой.

Түрэл партиингаа съездын хүндэлэлдэ шэнэ уялгануудые абаһан Сотниковско фабрикын шубуушад эдэ үдэрнүүдтэ ажалайнгаа эршые улам шангадхан, һайн үрэ дүнгүүдтэйгээр ажаллажа байна.

А. НАГАСЛАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Хүрбын совхозой дүршэлтэй луговод М. И. Шевченко аймаг доторoo суутай болонхой юм. Тэрэ луговод ажалдаа нилээд дүршэнхэй.

Нүхэр Шевченко 408 гектар сабшалантай юм. 312 гектар 2-дохёо уһалаа. 77 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргаа. Байгша ондо гектарай 23 центнер үбһэ хуряаха уялга абанхай. М. И. Шевченко совхозойнгоо мэдээжэ луговод Д. Ракшаев, Анаагай совхозой луговод Е. Ринчиндоржиев гэгшэдые социалис мүрысөөндэ уриһан байна. Луговод Д. Б. Ракшаев Доодо-Нуга гэжэ газарта 374 гектар сабшалан даадаг юм. Энэ сабшалан дээрэһээ жэлһээ жэлдэ үндэр ургаса хуряадаг гээшэ. Д. Ракшаев сабшалан һайжаруулгаар баһа нилээд ехэ ажал хээ. Лугомелиоративна звеногой гэшүүдтэй хамта наг шэбхэ гаргаа, тошо хаяагаа. Мүнөө 200 гектар газар 2-дохёо уһалаад, 40 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргаһан байна. Тус луговод гектар бүриһөө 20 центнер үбһэ хуряаха уялга абаад, туха сүлөөгүй хүдэлнэ. Нийтын малда бардам тэжээл ургуулха, бэлэдхэхэ хэрэгтэ совхозой бусад луговодууд хаба шадалаа гаргана.

Ц. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ВАХТАДА

Хүнэй байха байрын гэрнүүдые бүри һайнаар, сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар бариха гээшэ барилгашадай гол зорилго болоно. Тиимэһээ барилгын шанар һайжаруулха хэрэгтэ горитой анхарал хандуулха шухала. Улаан-Үдын гэр баридаг комбинадай коллектив түрэл хотынгоо зониие гэр байраар гүйсэд хангахын түлөө тэмсэнэ. Февраль соо болохоёо байгаа КПСС-эй XXV съездые угтуулан, ажалай үндэр амжалта туйлахые оролдожо байһан тухайгаа хүдэлмэришэд мэдүүлхэдээ, урдань табигдаһан гол зорилгонуудаа һайнаар бэелүүлхые эрмэлзэжэ, элдэб үүсхэлнүүд болон хүдэлөөнүүдэй эхи табигшад болоно.

Хүнгэн бетоной цех соо президиумэй стол, трибуна табигдажа, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада юу хэхэ байһан тухайгаа хэлсэхэеэ комбинадай хүдэлмэришэд сугларба.

Хойно хойноһоо трибунада гаража, барилгашад һанамжануудаа хэлэнэ, дурадхалнуудые оруулна. Бригадирнууд Г. И. Песков, В. Х. Байков, А. И. Лисичников, М. А. Люц, бетонщица В. М. Конева болон бусад партиин ээлжээтэ съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллахыень нүхэдөө уряалба. Тиихэдээ ямар социалис уялгануудые бэедээ даажа абаһан тухайгаа мүн лэ хэлээ.

Съездын хүндэлэлдэ дэлгэрхэ социалис мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд болон комсомолшууд ябаха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэд нэгэн дуугаар мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Москва хотын Бауманска округой һунгагшадай урда хэлэһэн үгын ехэ удха шанартай байһыень үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ.

Удаань комбинадай коллективэй КПСС-эй XXV съездэ зорюулан абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд үндэр дэбжэлтэтэйгээр баталагдаа.

Байгша оной декабриин 25 болотор гэрнүүдые бариха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргээд байха зорилго комбинадай хүдэлмэришэд урдаа табина. Тиихэдээ 241 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаад байха юм. Хэгдэһэн ажалай 60 процентнь гансал эрхим шанартай байха жэшээтэй.

Шэнэ юумэ нэбтэрүүлгые түргэдхэһэнэй ашаар 135-дахи сериин байрын гэрнүүдые барижа эхилхэ зорилготой. Жэлэй һүүл болотор 100 мянган түхэригэй иимэ шэнэ продукци гаргагдаха юм.

Алмагдаһан материалнуудаараа 250 кубометр түмэрбетон хэрэгсэлнүүдые гаргаха зорилго мүн лэ урдаа табина.

Юһэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр «Эрхим культуратай предприяти» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын тулада үргэнөөр тэмсэхэ.

Д. САНЖИЕВ.

РСФСР-эй ЮҺЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ҺУНГАҺАН 1975 ОНОЙ ИЮНИИН 15-най ҺУНГАЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ ЦЕНТРАЛЬНА ҺУНГУУЛИИН КОМИССИИН МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтын дүнгүүд тухай хүсэд дүүрэн мэдээсэлые РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ окружной һунгуулиин бүхы 904 комиссиһаа Центральна һунгуулиин комисси абаа.

1975 оной июниин 18-да болоһон заседани дээрэ Центральна һунгуулиин комисси эдэ мэдээсэлнүүдые хаража үзөөд, Россиин Федерациин бүхы газар дээрэ һунгалтанууд РСФСР-эй конституциин ба «РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ тухай дүримэй» эрилтын ёһоор үнгэргэгдөө гэжэ тогтообо. Һунгуулиин хуули эбдэһэн тухай нэгэшье гомдол Центральна һунгуулиин комиссида ороогүй.

Совет хүнүүдэй политическэ, ажалай үндэр эдэбхиин оршон байдалда, 1975 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, юһэдэхи түсэбтэ табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө, КПСС-эй XXV съездые эрхим һайнаар угтахын түлөө тэмсэлэй тэмдэг доро һунгуулиин кампани үнгэрөө.

Һунгалтада бэлэдхэл, тэрэниие үнгэргэлгэ үргэн олоной ажалшадай сэхэ хабаадалгатайгаар үнгэрөө. Олон мянган совет хүнүүд һунгуулиин комиссинуудта, һунгуулиин участогуудта эдэбхитэйгээр хүдэлөө. Һунгалта социалис демократиин илан мандалгын бүгэдэ арадай баяр болоо.

Һунгуулиин окружной комиссинуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, һунгагшадай списогто 90.202.402 хүн бэшэгдэһэн байгаа. Тэдэнэй 90.177.221 хүн дуугаа үгөө гэхэ гү, али 99,97 процентнь һунгалтада хабаадаһан байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудай түлөө һунгуулиин бүхы округуудаар 90.051.318 һунгагшад гэхэ гү, али 99,86 процентнь дуугаа үгөө. Кандидадуудые арсажа, 125.827 һунгагшад гэхэ гү, али 0,14 процент дуугаа үгөө. «РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ тухай дүримэй» 79-дэхи статьягай үндэһөөр һунгуулиин 76 бюллетень үнэнтэ бэшэ гэжэ мэдэгдээ.

Һунгуулиин бүхы 904 округһоо дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд диилэнхи олон дуу абажа, «РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ дүримэй» 93-дахи статьягай ёһоор депутадуудаар һунгагдаа.

Коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэжэ, Россиин Федерациин арадууд Советскэ Союзай Коммунис партиие тойрон бата нэгэдэлтэй, жагсаалтай байһанаа, партиин дотоодын ба гадаадын политикын ленинскэ хараа шугамые, КПСС-эй Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежнев толгойлогшотой Политбюрогой үрэ ехэтэй ажал ябуулгые бүрин һайшаажа байһанаа, манай социалис гүрэнэй һүр хүсые шэн габьяата ажалаараа саашадаашье бэхижүүлхээр шиидэнги байһанаа дахинаа гэршэлээ.

Центральна һунгуулиин комисси «РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ тухай дүримэй» 38-дахи статьягай үндэһөөр РСФСР-эй юһэдэхи зарлалай Верховно Соведтэ һунгуулиин бүхы 904 округһоо һунгагдаһан депутадуудые бүридэлдэ абаба. Һунгагдаһан депутадуудай дунда 315 хүдэлмэришэд гэхэ гү, али 34,3 процент, 139 колхозник гэхэ гү, али 15,4 процент, тиихэдэ хүдэлмэришэд болон колхознигууд бүхыдөө — 454 гэхэ гү, али 50,2 процент болоно; КПСС-эй гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд 604 гэхэ гү, али 66,8 процент; партийнабэшэ хүнүүд 300 гэхэ гү, али 33,2 процент; 317 эхэнэрнүүд гэхэ гү, али 35,1 процент болоно. Депутадуудай 176 хүниинь 30 хүрэтэр наһатай гэхэ гү, али 19,4 процент, тэрэ тоодо ВЛКСМ-эй 124 гэшүүд гэхэ гү, али 13,7 процент; 585 депутат гэхэ гү, али 64,7 процентнь РСФСР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй депутат байгаагүй.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ЦЕНТРАЛЬНА ҺУНГУУЛИИН КОМИССИ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ—ГОЛ ШУХАЛА ХЭРЭГ

(КПСС-эй Зэдын райкомой пленумһээ тэмдэглэл)

△ Зэдын аймагай колхоз, совхозууд хаягдаһан сабшалангаа үндэһөөрнь һайжаруулжа, сабшагдадаг газарай хэмжээе ойрын жэлнүүдтэ 5 мянга гаран гектараар, ургэдхэхэ зорилготой. △ Тиихын түлэ 3500 шахуу гектар намаг хатаагдаха, 1600 шахуу гектар газар бургааһа бутуулиһаа сэбэрлэгдэхэ. △ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз газар тарялан эрхилхэ ажалай эмхидхэлые звеньевой гуримда оруулжа, ооһо тарян ургуулха 6, кукурузашадай 3 звено, лугомелиоративна нэгэ отряд байгуулаа. △ Үбһэ ехээр хуряадаг болоһон Борьёогой совхозой луговодуудай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалнин фермын малшадай дүй дүршэлые бултанай хэрэг болгохо эрилтэ табигдаа.

Нитын адууһа малые ерэхэ үбэлжэлгэдэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха талаар аймагай партиина организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал КПСС-эй Зэдын райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар партиин райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов элидхэл хэһэн байна.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэ хүндэ хүшэр байдалда үнгэрөө. Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Илангаяа һү нёдондоной хэмжээгээршье тушаагаа һаамнай, үшөө 2000 центнер дутахань, — гэжэ элидхэлшэ хэлээ.— Мяха, үндэгэ, худалдаха түсэб дүүргэгдэхэ юм. Энэ жэлэй үнгэрһэн 5 һарын туршада нёдондонойхиһоо һү һаалга нэгэ процентээр, гүрэндэ худалдалга 2 процентээр доошоо ороо. Тугал, поршоонхо абалгашье нёдондонойхиие хүсөөгүй. Апрель, май һаранuудта мал олоор гарзалаа.

Доржи Банзаровай, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Мир» колхозууд, Торинн совхоз һү абалгаяа ехээр доошолуулаа. Эдэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой үмэнэ хэды тоосоо барибашье, ямаршье тобшолол хээгүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Эдэ ажахынууд үнеэдэйнгээ тоо толгойе олоор хороожорхиһон дээрэһээ һү һаалгаяа бага болгобо гэжэ элирүүлэгдэв.

Таба һара соо аймаг дотор үхэр нёдондонойхиһоо 67 толгой, хонид хоёр дахин олоор гарзалһан байна. Илангаяа Торинн, Оёорой, «Заречный» совхозууд, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир», «Коммунизм» колхозууд олон мал үхүүлээ. Торинн совхоздо 543 үхэр, 2732 хонин, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо 168 үхэр, 3992 хонин гарзада ороо бшуу.

Дээрэ дурсагдаһан ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд малай үбэлжэлгын үедэ мэргэжэлтэд болон малшадтаа багаар эрилтэ табяа, хиналтая һуладхаа, өөһэдөөшье энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаа. Тэжээл бүйлуулха, арьбалха, наринаар гаргашалха тушаа анхарал табигдаагүй байшоо. Колхоз, совхозуудай ветеринарна худэлмэрилэгшэд адууһа малаа үбшэнһөө һэргылхэ, эмшэлхэ хэрэгтээ ехэ дутагдалнуудые гаргаа. Мал зүбөөр эдеэлүүлгэ, хиналта һулатай байшоо.

Тугал, унага, поршоонхо нёдондонойхиһоо үсөөнөөр абажа байһан ушар хадаа эхэ мал үрэжүүлхэ, ороондо оруулха худэлмэриин һайнаар эмхидхэгдээгүй байһые гэршэлнэ. Иимэ байдал мүнөөшье үзэгдэһөөр. Энээниие дары усадхаагүй хадаа ерэхэ жэлдэшье түл абалга улам доошоо орожо болохо. Үнгэрһэн таба һара соо нёдондонойхиһоо зяар 461 үнеэн, 343 гунжан үсөөнөөр үрэжүүлэгдэбэ. Эхэ мал искусственна аргаар үрэжүүлхэ Зэдын племпредприяти тон хангалтагүйгөөр худэлнэ. Колхоз, совхозуудайшье мэргэжэлтэд тэрээндэнь дашууршаод, һанаа амархан ябана. Эдэ бүгэдэндэ эсэс табижа, зарим нэгые шанга харюусалгада хабаадуулха саг ерээ.

Табан жэлэй эхинһээ хойшо жэл бүри шахуу байгаалиин уларил бирагүй байжа, хүдөө ажахын продуктнуудые абаха хэрэгтэ ехэ һаад тойбо татаа. Тиигэжэ дүрбэн жэлэй дүнгөөр мяха абалга 7039 центнерээр, нооһо 568 центнерээр гээгдэлдэ оронхой.

Мал үсхэбэрилгэ, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлгэ хадаа имагтал бардам хүрэхэ тэжээл абадаг болохо үндэһэ һуури байгуулха хэрэгһээ сэхэ дулдыдаха байна гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ. Энэ талаар юумэн огто хэгдэнэгүй бэшэ, нилээд ехэ худэлмэри жэл бүри ябуулагдажа байдаг. Жэшээнь, 1971 ондо 12023 гектар газар сабшагдадаг (4319 гектарынь уһалагдадаг) байгаа һаа, 1974 ондо 16311 гектар сабшалан хуряагдаһан байха юм. Энэ хугасаада хуряагдаһан үбһэнэй хэмжээн зарим тэды дээшээ болобошье, харин гектар бүриһөө абаһан үбһэн оройдоол арбан килограммаар, тиихэдэ уһалагдадаг газарайхи хорин килограммаар нэмээ. Ийхэлээрээ ургаса дээшэлүүлхэ талаар өөдэтэй юумэнэй хэгдээгүй байһаниинь элирнэ.

Аймагай ажахынууд 21 мянга шахуу гектар сабшалантай. Тэрэнэй 15—17 мянганиинь сабшагдаа болоно, бэшэниинь бургааһа, боролжоор, намаг налхяар дарагдашоо.

Үнгэрһэн үбэлжэлгын хаһые эхилхэдээ, аймагай ажахынуудай мал миин 40 процент тэжээлээр хангагданхай байгаа. Хэрбээ бидэнэр мүнөө бии байгаа малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангаха гэбэл, гектар бүриһөө 50 центнер үбһэ, 20 центнер зелёнко, 200 центнер кукуруза хуряаха, кукурузын тарилгые 2 дахин ургэдхэжэ, гектар бүриһөөнь 300 центнер, 12 центнерһээ доошо бэшэ ооһо тарян хуряажа абаха ёһотой гээшэбди. Теэд мүнөө бидэнэр гектар бүриһөө арайхан гэжэ үбһэ, зелёнко — 12 центнер, кукурузу—70—80 центнер, ооһо 7—8 центнер абанабди.

Тарялангай болон сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар жэл бүри яһала горитой худэлмэри хэгдэһэн шэнги байдаг. Наг шэбхэ, минеральна утэгжүүлгэ гаргалга ехэ болоо, буртаг ногоо усадхалга авиациин хүсөөр хэгдэнэ, уһалагдадаг газаршье ургэдхэгдэнэ. Илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозууд наг шэбхэ ехээр гаргаһан байха. Эдэ ажахынуудта ургасашье һураггүй ехэ байдаг. Борьёогой совхозой луговодууд бүришье һайн урэ дүн түйладаг болоо. Оройдоо 655 гектар сабшалантай энэ ажахы урдань тон бага үбһэ абадаг һэн. Харин һүүлэй хэдэн жэлэй туршада бүхы сабшалангаа саг үргэлжын ээтэй болгожо, нэтэрүү ажал хэһэнэй ашаар нёдондо гектар бүриһөө дунда зэргээр 26,3 центнер, тиихэдэ үнинэй луговод Ф. Ф. Чекомазовай звено 225 гектар сабшалангай тус бүриһөө 46,2 центнер үбһэ хуряаһан байна. Борьёогойхид олон жэлэй ногоо ехэ газарта тарина. 1974 ондо 386 гектарайнгаа тус бүриһөө 18,4 центнер үбһэ суглуулаа. Ногоо тарилга ургэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ худэлмэри эндэ үргэлжэлһөөр.

Гэхэ зуура, «Коммунизм» колхоз, «Октябрьский», «Заречный» совхозууд сабшалан дээрэ өөдэтэй худэлмэри хэдэггүй байжа, малай тэжээл тон багаар суглуулдаг зандаа.

Һаяын жэлнүүдтэ сабшагдадаг газараа 20 мянган гектарһаа үлүүлхэ зорилго табигдаха ёһотой. Түбхын түрүүндэ 3483 гектар намаг хатааха, 1583 гектар бургааһа сэбэрлэхэ шухала. Гэбэшье аймагай ажахынууд, мүн «Бурводстрой» трестын оньһожоруулагдамал нүүдэл колонно, аймагай уһанай ажахын управлени мүнөөдөө тиимэ һөөл оролдолго гаргаадхинагүй.

Жэл бүри гэхээр ган гасуурта дайрагдадаг манай аймагта газар уһалалга эмхидхэхэ хэрэг хадаа шухалын шухала удха шанартай зүйл болоно. Зэдэ голой, булаг, горхонуудай уһаар, бүлүүр станцинуудаар газараа ундалуулаа хада али зэргэ ехэ ашаг үрэтэй байха бэлэй. Жэшээнь, урадхуул уһаар уһалагдадаг гектаршье газаргүй Борьёогой совхоз бүлүүр 6 станци, уһа сасаха 5 түхеэрэлгэ худалдан абаад, Зэдэ голой уһаар нилээд ехэ сабшалан ундалуулдаг болоо. Энээнэй ашаар 4 жэлэй туршада ногооной ургасые 3 дахин нэмээжэ шадаа. «Мир» колхозой уһалагдадаг талмайн гектар бүриһөө 30 центнер үбһэн абтана.

Аймаг дотор бүлүүр 33 станци, уһа сасадаг 32 түхеэрэлгэ бии. Эдээгээр 1500—2000 гектар сабшалан уһалжа боломоор. Теэд «Мир» колхозой, Оёорой, «Заречный» совхозуудай станцинууд нэгэ халаанда, бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, Оёорой, Торинн совхозууд Зэдэ голой захаархи Газол, Елоото, Баян, Торинн-Нуга, Валовья гэхэ мэтын нуганuудые станцяар уһалха аргатай аад, юушье хэнэгүй.

— Түхэреэн жэл соо сабшалан дээрэ худэлмэри ябуулжа байхын түлэ тэрэниие ээтэй болгохо шухала, — гэжэ Борьёогой совхозой агроном И. П. Зайцев тэмдэглээ. — Бии байгаа 650 гектар сабшалангаа гурбан звенодо хубааһанһаа хойшо жэл бүри үндэр ургаса абадаг болообди. Нүхэд Чекомазов, Селиванов гэгшэд нёдондо гектар бүриһөө 30—46 центнер хүрэтэр үбһэ абаа. 620 гектар олон жэлэй ногоо таринхайбди. Тэрэнэй 110 гектарынь сабшажа, 30 мянган центнер шахуу үбһэ абаха аргатай байнабди. Хэды тиигэбэшье үшөөл 20 мянган центнер шахуу үбһэн дуталдаха байна. Тиимэһээ олон жэлэй ногоо тарилгые үргэлжэлхөөр хараалнабди.

Малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ малшадые хабаадуулдаг, шанартай һайн үбһэ хуряадаг болоһон дүршэл тухайгаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалнин оньһожоруулагдамал фермын бригадир нүхэр Югова тоггоо. Энэ фермынхид өөһэдынгөө хүсөөр 3300 центнер үбһэ абаһан юм. 3 морин косилка, 3 морин тармуур, нагшуурга хэрэглэжэ, иимэ худэлмэри хэһэн байна. Харин энэ жэлдэ косилка, тармуурнуудаа заһаха гэхэдэмнай, «Сельхозтехникын» аймагай отделени запасной хэрэгсэлнүүдээр ханганагүй гэжэ гомдоо. Эндэхи малшад сабшалангаа 2 дахин уһалһан, наг шэбхэ үбэлдөө ехээр гаргаһан байха юм. Ногоон гурилые гранул болгон бэлдэхэ, ооһо тарянай үлэгдэлые «ОВМ» машинаар бутаруулха аргатай байһан тухайгаа тэрэ хөөрөө. Тус фермын үбһэшэдэй звено июлиин 15-һаа тэжээл бэлэдхэжэ эхилхэнь. Аймаг соогоо һү һаалгаар түрүүлжэ ябадаг, ехэ һүнэй түлөө социалис мүрысөө 1974 ондо үүсхэһэн эндэхи һаалишадай олонхинь хубиингаа табан жэлэй даабари дүүргэнхэй. Фермээрээ табан жэлэй түсэбые августын 1-дэ дүүргэхэбди, гэжэ мэдүүлээ.

«Бурводстрой» трестын оньһожоруулагдамал нүүдэл колонно (ахамад инженерынь В. Н. Сукнев) уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые барилгада харюусалгагүйгөөр хандана, халтад гэхэдээ шанар муутай, дутуу түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада үгэхээ тэгүүлнэ гэжэ «Октябрьский», «Заречный», Оёорой совхозуудай директорнууд нүхэд Чердонов, Иванов, Филиппов гэгшэд тэмдэглээ. Уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые худэлмэри дээрэнь харуулжа, ашаглалгада үгэхын орондо үбэлэй сагта, худэлэнгүй байхадань тушаажархиха гэжэ һэдэлгэ гаргадаг муутай гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ. «Октябрьский» совхоздо баригдаһан шэнэ станциие худэлгэжэ үзэхэдэнь, олон дутагдалнуудтай байшоо. ПМК-гай ахамад инженер нүхэр Сукнев иимэ дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, ямаршье хэмжээ абаагүй, һанаашарханашьегүй.

— Сабшалан болгохо гэжэ 1691 гектар дээрэ, мүн 1674 гектар бэлшээри һайжаруулха ехэ худэлмэри хүүлэжэ, мүргүй ехэ мүнгэ гаргашалһан байнабди. — гэжэ аймагай уһалууриин ажахын управлениин начальник нүхэр Агафонов хэлэбэ. — Теэд эдэ газар тон муугаар ашаглагдана. XX партсъездын, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозууд 775—500 гектар хатаагдаһан газараа ашагланагүй. Тиихэдэ хүршэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хатаагдаһан газарай гектар бүриһөө 15 центнер хүрэтэр ногоо абадаг болонхой. Хэрбээ хатаагдаһан бүхы газарай гектар бүриһөө 15 центнер үбһэ абадаг болоо һаа, 50 мянган центнер үбһэ нэмэн абаха байгаабди. Намаг хатааха, хуурай газар уһалха талаар хараалагдаһан ехэ худэлмэриие эхилхэ шухала.

Тус пленум дээрэ гол түлэб нитын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо зорилгонууд тухай хөөрэлдөөн болоо. Тиихын хажуугаар хабарай тарилгын дүнгүүд, нооһо хайшалалгада бэлдэхэл, мал шахан таргалуулха, тарян хуряалгада бэлдэхэ тухай асуудалнууд хэлсэгдээ.

Пленумэй худэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоев хабаадалсаһан, үгэ хэлэһэн байна.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

КПСС-эй РАЙКОМДО

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДЭБЭ

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой ээлжээтэ бюрогой заседани дээрэ Чисаанын совхозой парткомой тоосоон зүбшэн хэлсэгдэбэ. Залуу худэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ, партиин зэргэдэ абаха талаар ябуулдаг худэлмэри тушаа совхозой парткомой секретарь Д. Д. Дашицыренов тоосоһон байна.

1974 ондо, байгша оной түрүүшын дүрбэн һара соо 8 залуу худэлмэришэд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абтаа. Эдэнэрэй оройдоол гурбанинь хүдөө ажахын үйлэдбэриин шухала һалбаринуудта ажалладаг юм. Тиимэһээ ажалай түрүүшүүлые партида абаха талаар ханамжатай худэлмэри үшөөл ябуулагдадаггүй байна гэжэ бюро тэмдэглээ.

Тиимэһээ 115 малшанай, 70 механизаторай оройдоо 20-нойнь коммунист байһан гайхалгүй ааб даа. Жэшээлхэдэ, хоёрдохи отделениин Михайловкын һү һаалиин фермэдэ нэгэшье коммунист үгы. Отделениин партийна организацида залуу зониие партида абаха талаар худэлмэри ябуулагдадаггүй байба.

Парткомой заседанинууд дээрэ залуушуулые партида абаха хэрэгтэ хабаатай асуудалнууд табигдажа, үргэнөөр, аша туһа ехэтэйгээр зүбшэн хэлсэгдэдэггүй байна гэжэ мүн лэ элирээ. Эдэ дутуу дундануудые хараад үзэхэдэ, партиин зэргые бэхижүүлхэ талаар ябуулагдаха ёһотой худэлмэридэ анхарал балай хандуулагданагүй гэжэ тобшолол хэмээр болоно.

Тиимэһээ энэ талаар худэлмэреэ эрид һайжаруулха зэргэтэй байһаниинь КПСС-эй райкомой бюро абаһан тогтоол соогоо сэхэ заана.

ТҮРҮҮ АЖАЛШАД ПАРТИДА ОРОНО

Залуу ажалшад — манай ороной, совет арадай ерээдүй. Тиимэһээ тэдэниие хүмүүжүүлхэ зорилго партийна организаци бүхэнэй урда табигдадаг ааб даа.

Һаяхан Хэжэнгын совхозой залуу һаалишан Арюхан Базарова мэдүүлгэ бэряа. Арюхан ВЛКСМ-эй гэшүүн, эрхим һаалишан, нитын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг гэжэ нүхэдынь хэлсэдэг. Тиимэһээ коммунист болохо гэһэн хүсэлынь бэелээ.

«Первомайский» совхозой залуу хонишон, ВЛКСМ-эй гэшүүн Андрей Мясников, аймагай хэлхеэ холбооной узелай ахалагша машинистка, комсомолка Елена Абламская гэгшэд мүн лэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар баталагдаа. Эдэнэр ажалдаа эрхим амжалтанuудые түйлахаһаа гадна, нитын худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг зон юм.

Нигэжэ эрхимэй эрхим залуу малшад, худэлмэришэд түрэл партиингаа зэргэдэ жагсана.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ЖАТКАНУУД ПОЛИ ДЭЭРЭ ГАРГАГДАБА

СТАВРОПОЛЬ. (ТАСС-ай корр. Н. Стяжкин). 2 миллион шахуу гектар талмай ээлдэг Ставрополиин тарянай полинууд дээрэ хуряалгын агрегадууд гаргагдаба. Хизаарай зүүн хубиин колхоз, совхозууд намар таригдаһан ешмээн, шэниисэ түүбэрилэн хадажа захалаа.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ АМЖАЛТА БУЛТАНДА ХАБААТАЙ

ЗАПОРОЖИ. (ТАСС-ай корр.). 1974 ондо ургаса хуряалга дээрэ урдань үзэгдөө дуулдаагүй ехэ амжалтануудые түйлаһан Доной, Кубаниин ба нютагайнгаа түрүү комбайнернуудай уряагаар областиин механизаторнууд оньһон техникэ эрхим һайнаар ашаглахын түлөө, ургаса хуряалгые түргэн аргаар, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсохые шиидээ. Комбайнернууд Социалис Ажалай Герой В. М. Воронинай, В. Г. Белоцерковецэй дурадхалаар олон ажахынуудта механизаторнуудай звенонууд эмхидхэгдэн байгуулагдана.

— Манай звенодо «Колос» гэжэ хоёр комбайн бии. — гэжэ В. М. Воронин хөөрэнэ. — Вячеслав Ивашкевич, Николай Марчук бидэ гурбан энэ агрегадые хүтэлэн жолоодохобди. Табан автомашина манай звенодо даалгагдаа. 1000 гектар дээрэһээ тарян хадажа, 40 мянган центнер ооһо сохихые шиидээбди.

Нёдондо жэлэй амжалтанууд Запорожиин олон зуугаад комбайнерай нормо болохо байна.

Үүсхэлшэдэй жэшээе даган, механизаторнууд комбайнуудта түлишын шэнэ нэмэлтэ баагуудые табина, һүниндөө худэлхын түлэ гэрэлтүүлгын аппаратураар агрегадуудаа хангана, хэбтэһэн гү, али нойтон тарян хуряаха түхеэрэлгэнүүдые бэлдэнэ. Тарян хуряалгаяа худэлмэриин 10—12 үдэр соо дүүргэхэ зорилготойгоор бүхы ажахынуудта түсэбүүд табигдаа.

НОГООН ГОРОХ ХУРЯАНА

КИШИНЕВ. (ТАСС-ай корр. Л. Халаш). Молдавиин ССР-эй Приднестровиин механизаторнууд ногоон горох хуряажа захалба. Уһалагдадаг газар дээрэ энэ ургамал тариһан олон колхозууд гектар бүхэнһөө 70, мүн тэрээнһээ дээшэ центнер ургаса хуряана. Тусхай түхеэрэлгээр хангагдаһан силосэй комбайнуудаар горох хадагдана. Энэнь ажалай бүтээсые хоёр-гурба дахин дээшэлүүлнэ.

АРХИ НЭРЭГШЭДЭЙ ЗАХИЛААР

ТБИЛИСИ. (ТАСС-ай корр.). 26 комиссарай нэрэмжэтэ завод виноград болбосоруулан буйлуулха агрегадуудые бүтээн гаргалгаяа 1,5 һараар урид эхилбэ. Тус агрегат час соо 20 мянган тонно түүхэй эд буйлуулха аргатай.

Түрүүшын агрегадууд Крымэй, Молдавиин, Узбекистанай, Азербайджанай, архи нэрэгшэдтэ эльгээгдэбэ.

ХҮСЭТЭ ТРАНСФОРМАТОРНУУД

ЗАПОРОЖИ. (ТАСС-ай корр. Г. Трандофилов). 1 миллион киловольт-ампер хүсэтэй эндэ бүтээгдэһэн трансформаторнуудые «Запорожтрансформатор» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ туршан шалгаба. Эдэнь 330 мянган вольт напряжени дээрэ худэлхэ юм.

Эдэ хүсэтэ трансформаторнууд Запорожско, Углегорско, ууралаар худэлдэг электростанцинуудта эльгээгдэжэ, 800 мянган киловатт хүсэтэй энергоблогуудтай худэлхэ байна. Трансформатор бүтээдэг бүхэсоюзна институдай Запорожиин мэргэжэлтэд - худэлмэрилэгшэдэй проектээр эдэ бүтээгдээ.

50 МИЛЛИОН ТОННО ШЭРЭМ

ЛИПЕЦК. (ТАСС-ай корр. М. Голачев). Ашаглалгада оруулагдаһандаа хойшо Новолипецкэ металлургическа заводой доменно цехэй коллектив 50 миллион тонно шэрэм шудхажа, хэрэглэгшэдтэ эльгээбэ. Ахалагша худэлмэришэн В. Сандалюгай дүрбэдэхи доменно пеэшэнэй бригада РСФСР-эй Верховно Соведые һунгаха һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсан, иимэ ехэ хайлуулга хээ.

Липецкэ магниткын доменщигууд бүхы доменно пеэшэнүүдээ проектээр хараалагдаһан хүсэндэнь болзорһоо 1,5—2 дахин бага саг соо хүргэһэн байна. Энэ жэлдэ цехэй коллектив түсэбһөө гадуур миллион шахуу тонно шэрэм хайлуулха уялга абаа.

ГАЛУУНАЙ ГАНГАНААН ТАҺАРНАГҮЙ

Энэ һалбари бии болгогдоһоор тиимэ үни болоогүйшье һаа, мүнөө ажахы соогоо эгээл ашаг олзо ехээр оруулдаг һалбари гэжэ тоологдоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ «Забайкалец» совхозой шубуушадай оролдосотой ажалай ашаар эрхим шанартай мяхан, мүнгэн олзо доходшье жэлһээ жэлдэ ехээр абтадаг боложо байна.

Тусхайлбал, гансахан нёдондо 7 мянган центнер мяхан гүрэндэ худалдагдаа гэхэ гү, али урзанда жэлэйхиһээ 500 центнерээр ехэ мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Совхоз шубуунай мяха худалдалгаһаа үнгэрэгшэ жэлдэ 437 мянган түхэригэй ашаг олзо абаа.

Шубуу үсхэбэрилгээ бүри ашаг олзо ехэтэй болгохо, тарган аад, ехэ мяха абадаг болохын түлэ эндэхид зоотехническэ заабари наринаар сахина, түрүү дүй дүршэлэй, эрдэм наукын түйлалтануудые ажалдаа үргэнөөр хэрэглэнэ.

Жэшээнь, һүүлэй үедэ галуунуудаа таримал ногоон соо адуулдаг шэнэ онол арга хэрэглэдэг болоо. Тиигэхын түлэ фермэ шадараа 318 гектарта зеленко тарина. Зунай эхеэр тэрэнэйнгээ ургасын гарахада, галуунуудаа нэгэ захаһаань оруулжа адуулдаг юм. Зелёнкын бүхы газар хэдэн участок болгогдожо хубаагдачхай. Таһалга бүхэн соо 12—15 мянган галуунууд оруулагдажа эдеэлүүлэгдэнэ.

Үдэрэй халуун наранда галуунуудай орожо һүүдэрлэхынь түлэ сарай һарабшанууд олон түхеэрэгдэнхэй.

Шэмэтэй, шэнэхэн ногооһоо гадна, шубууд холимог тэжээл, ногооной гурил гэ һалгаряагүй эдижэ байдаг. Энээнһээ гадна, дальбараанuудта уһанай хорхойн гэр гэхэ мэтэ үгтэдэг юм. Кальци, фосфор гэхэ мэтэ зүйлөөр элбэг тэжээл эдеэд байхадаа, дальбараанууд түргэн дэгжэнэ, гарзагүйгөөр томо болоно. Жэшээнь, нёдондо совхозой фермэнүүдэй абтаһан дальбараа бүхэниинь 80 үдэр соо харууһалагдаад байхадаа, тус жэгтэа 3,4 килограмм татаа.

Байгша ондо галуунуудайнгаа харууһа, тэжээлые улам һайжаруулжа, дальбараануудые тус тустань 3,5 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаажа, гурбан 8,2 мянган центнер мяха худалдаха зорилготой.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой шубуушад бүхы мэргэн шадабари, хүсэл оролдолго гарган худэлжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Мүнөө инкубаторһаа 120 мянган галуунай дальбараа абаад байна. Тэдэнээ 12—18 хоног гаадаарнь хэдэн бүлэг болгоод харууһалдаг. Илангаяа үнинэй шубуушад О. И. Неверова, А. А. Кравцова, Н. М. Шадрина гэгшэд инкубаторһаа һая гараһан дальбараануудые шадамар бэрхээр харууһалжа, түргэн томо болгоно. Эдэнэр бэе дөө эрхимээр худэлхөөс гадна, дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулдаг юм.

А. ШУЛУНОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын зоотехник Г. К. Ребягин, галуушан А. А. Кравцова.

Авторай фото.

БАРИЛГАШАДТА — КОНЦЕРТ

Эрхүүгэй гүрэнэй медицинскэ институдай студентнэрэй драмтеатрай коллектив Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгашадта айлшалба. Театрай артистнар барилга-хабсаралгын 158-дахи поездын худэлмэрилэгшэдтэй, хүүргын барилгашадтай, Звездный болон Усть-Кут тосхонуудай ажалшадтай уулзажа, «Дерзание певчих птиц» гэһэн гурбан акттай комеди харуулһан байна.

— БАМ-ай барилгашад бидэниие хүндэмүүшэ ёһоор угтаа. Залуушуулда зорюулагдаһан зүжэгыемнай барилгашад ехэтэ һонирхон хараба, — гээд коллективэй хүтэлбэрилэгшэ, медицинын эрдэмэй кандидат В. Т. Кикилевич хөөрэнэ. — Энэ аяншалгынгаа үедэ бидэнэр залуу барилгашадтай танилсажа, олон шэнэ нүхэдтэй болообди.

Драмтеатрай тус коллектив энэ жэлэй октябрь һарада БАМ-ай барилгашадта дахин айлшалха юм.

ТОПОГРАФУУДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Амарай областиин Свободненско топографо-геодезическэ экспедициин коллектив Байгал-Амарай магистралиин барилгашадта ехэ туһаламжа хүргэхэ түсэбтэй юм. Тус экспедициин А. Н. Князевай хүтэлбэрилдэг партиин гэшүүд Зея мүрэниие үгсэжэ, БАМ-ай баригдаха газарта ошобо.

Энэ партиин топографууд, геодезистнүүд үргэн ехэ тала дайдын карта зохёохо даабаритай юм. Түмэр замай магистралиин барилгашадта, мүн тэндэ промышленна предприятинуудые бодхоолгодо тэрэ картань ехэ туһатай байха болоно. Энэ зундаа 4000 дүрбэлжэн километр талмай дээрэ топографо-геодезическэ худэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай.

ЖЭЛЭЙ ОЙН БАЯР

Эрхүүгэй областьдо Магистральный гэһэн БАМ-ай барилгашадай тосхоной һууриин табигдаһаар тэбхэр жэл болобо. Тэндэ түрүүшын барилгашад — Эрхүүгэй комсомолой отрядай гэшүүд үнгэрэгшэ жэлэй июниин 2-то ерэһэн юм.

Түрүүшын жэлэй ойе эндэхи барилгашад баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглээ. Звездный, Улькан һууринуудай барилгашад, «Ачгарстрой» трестын хүтэлбэрилэгшэд Магистральный тосхонойхидто айлшаар ерээ. Шэнэ тосхон ба хүүргэнүүдые бариха, магистралиин замай ой модо сэбэрлэхэ талаар тосхоной барилгашад үнгэрһэн жэл соо ехэ хэмжээнэй ажал бүтээгээ. Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ тэдэнэр 64 километр түмэр зам бариха зорилготой. Тэрэнээ болзорһоонь урид дүүргэхэ байһанаа ойн баярай үедэ Эрхүүгэй комсомолой түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ХҮСӨӨР

Забайкалиин түмэр замай Могочинско отделениин Урульгинска мастерскойн коллектив БАМ-ай барилгашадай янза бүриин захил дүүргэнэ.

Мастерскойн худэлмэришэд Байгал-Амарай магистралиин барилгашадай захилаар жэжэ инструментнүүдые: лоом, түлхюур, элдэб шүрэбүүдые бүтээдэг байна. Тиихэдэ энэ мастерскойдо С—100 түхэлэй тракторнуудай, экскаваторнуудай двигательнүүд, мүн кранууд һаяхан заһабарилагдаад, барилгашадта эльгээгдээ.

Урульгинска мастерскойн коллектив БАМ-ай барилгашадай захилые саг болзортонь, һайн шанартайгаар дүүргэхын түлэ ехэ оролдолго гаргадаг байна.

БАМ

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

«СВЕРДЛОВСК» — ТЫНДИНСКДЭ

Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгада бүхы ороннай хабаадалсана. Һаяхан Свердловско областиин барилга-хабсаралгын «Свердловск» гэһэн поезд Амарай областиин Тындинск поселогто ерэбэ.

Барилга-хабсаралгын энэ поездын бүридэлдэ 86 хүн ороно. Тэдэнэй дунда барилгашад, автомашинын жолоошод, экскаваторщигууд, бульдозеристнүүд болон бусад мэргэжэлтэд бии.

Амарай областьдо түмэр замай Кувыкта, Хорогочи станцинуудые бариха гол зорилго «Свердловск» поездын коллективэй үмэнэ табигдана. Тус станцинуудта түмэр замшадай гэр байранuудые, үйлэдбэриин барилганuудые, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые энэ поездын коллектив бариха юм. «Свердловск» гэһэн СМП-гэй барилгашад мүнөө Тындинскһээ Кувыкта хүрэтэр автомобильна харгы барижа эхилээ.

(БАМ-ай баригдажа байһан область, хизаарнуудай газетэнүүдһээ абтаба).

ЛВРЗ-дэ

АМЖАЛТАТАЙ ТАБАН ҺАРА

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив амжалтатай ажаллажа байна гэжэ тэмдэглэмээр. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ тус коллектив түсэбтэ даабаринуудаа сүм дүүргэнэ.

Байгша оной дүрбэ һарын дүнгүүдые хараад үзэе. Валова продукци гаргалгаар— 101,2 процент, продукци худалдалгаар — 100,9 процент, товарна продукци гаргалгаар — 100,7 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр — 101,1 процент түсэб дүүргэгдэһэн байха юм. Нигээд лэ һараһаа һарада түсэбэй дүүргэгдэжэ байһаниинь коллективэй жэгдэхэнээр ажаллажа байһые гэршэлнэ гэжэ һанагдана.

Үнгэрһэн табан һара соо түсэбһөө гадуур 190 мянган түхэригэй продукци гаргагдажа, гүрэндэ худалдагдаба. Тэрэнэй тоодо 3 локомотив, 3 вагон, 562 тонно шэрэм, 49 тонно үнгэтэ металл оролсоно.

ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОБО

1974 оной декабрь соо заводой ажалша коллективүүд Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулһан габшагай ажалай вахтада жагсажа, хоорондоо мүрысэжэ эхилһэн юм. Энэ худэлөөнэй дүнгүүд һая согсологдоо.

Нэгэдэхи һуурида — шэрэм шудхалгын, хоёрдохи һуурида локомотив-мөөрэй, вагон-хабсаралгын цехүүдэй коллективүүд гаража, Хүндэлэлэй грамотануудта, мүнгэн шангуудта хүртэбэ.

УЛААН ТУГУУД БАРЮУЛАГДАА

Май һара соо эрхимлэһэн цехүүд, таһагууд болон участогуудай коллективүүдтэ дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаба. Дизельнэ, электро-вагонно, шэрэм шудхалгын, газо-кислородно, инструментальна цехүүдэй коллективүүд алишье талаараа эрхим урэ дүнгүүдтэй [illegible] тус һарые дүүргэһэнэй түлөө Улаан тугуудта, [illegible] гэн шангуудта хүртөө.

Гадна дизельнэ цехэй хабсаралгын участогай (ахалагша мастерынь В. Я. Переверзин) коллективтэ—нэгэдэхи, шэрэм шудхалгын цехэй газар бэлэдхэлгын участогай коллективтэ хоёрдохи, вагон хабсаралгын цехэй малярна участогай коллективтэ гурбадахи һуури олгогдобо.

УЯЛГАНУУД ДҮҮРГЭГДЭЖЭ БАЙНА

Вагон хабсаралгын цехэй малярна участогай коллектив (ахалагша мастерынь И. В. Коннов) 1974 оной декабрьта соо иимэ социалис уялганuудые абаһан юм. Түгэсхэхы жэлэй товарна продукци гаргаха түсэбые байгша оной декабриин 25 болотор дүүргэжэ гээд, түсэбһөө гадуур 9,2 мянган түхэригэй продукци гаргаха, продукциингаа 95 процентыень эрхим шанартайгаар тушаадаг болохо, Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулан түсэбһөө гадуур 2 вагон заһабарилха гэхэ мэтэ.

Мүнөө үедэ товарна продукци гаргаха 5 һарын түсэб — 104,9 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103,2 процент дүүргэгдэжэ, даабариһаа гадуур 3,3 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа. Гадна, 2 вагон заһабарилагдажа, Агууехэ Илалтада зорюулагдаа.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ,
манай корр.

Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотын), сельскэ, сомоной ба посёлогуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдые 1975 оной июниин 15-да һунгаһан һунгалтын дүнгүүд тухай

МЭДЭЭСЭЛ

Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотын), сельскэ, сомоной ба посёлогуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдые һунгаһан һунгалтын дүнгүүд тухай баримта, мэдээнүүдые аймагуудай, Улаан-Үдын городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдһээ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум абаба.

19 аймагай, 5 хотын, 3 районой (Улаан-Үдэ хотын), 164 сельскэ, сомоной ба 24 посёлогой ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалта үнгэргэгдөө.

Соведүүдые һунгаһан һунгалтада хүн зоной хабаадаһые иимэ баримтанууд элирхэйлэн харуулна:

аймагуудай Соведүүдые һунгалгада — 99,91 процентнь, Улаан-Үдын городской Соведые һунгалгада — 99,91 процентнь, аймагуудай мэдэлэй хотонуудай городской Соведүүдые һунгалгада — 99,95 процентнь, Улаан-Үдэ хотын районуудай Соведүүдые һунгалгада — 99,91 процентнь, сельскэ, сомоной Соведүүдые һунгалгада — 99,99 процентнь, поселогуудай Соведүүдэй түлөө һунгалтада хабаадаһан бүхы хүнүүдэй 99,94 процентнь дуугаа үгэһэн байна.

Депутадта кандидадуудай түлөө дуугаа үгөө гэбэл: аймагуудай Соведүүдтэ — 99,79 процентнь, Улаан-Үдын городской Соведтэ — 99,77 процентнь, аймагуудай мэдэлэй хотонуудай городской Соведүүдтэ — 99,77 процентнь, сельскэ, сомоной Соведүүдтэ — 99,76 процентнь, поселогуудай Соведүүдтэ һунгагшадай 99,81 процентнь дуугаа үгөө.

Депутадта кандидадуудые арсажа, дуугаа үгөө гэбэл: аймагуудай Соведүүдтэ — 0,21 процентнь, Улаан-Үдын городской Соведтэ — 0,23 процентнь, аймагуудай мэдэлэй хотонуудай городской Соведүүдтэ — 0,23 процентнь, Улаан-Үдэ хотын районуудай Соведүүдтэ — 0,23 процентнь, сельскэ, сомоной Соведүүдтэ — 0,24 процентнь, поселогуудай Соведүүдтэ — дуугаа үгэлгэдэ хабаадуулагдаһан бүхы һунгагшадай 0, 19 процентнь.

Тиигэжэ үсөөхэн хүнүүдһээ гадна, бүхы шахуу һунгагшад һунгалтада хабаадажа, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэбэ.

Буряадай АССР-эй аймагуудай, городуудай, районуудай (Улаан-Үдэ хотын), сельскэ, сомоной ба поселогуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ дүн хамта 8550 хүн депутадуудаар һунгагдаа. Депутадуудай дунда 5131 хүн гэхэ гү, али 60,1 процентнь хүдэлмэришэд ба колхозниигууд, 3818 хүн гэхэ гү, али 44,7 процентнь эхэнэрнүүд, 3539 хүн гэхэ гү, али 41,4 процентнь КПСС-эй гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, 5011 хүн гэхэ гү, али 58,6 процентнь партийнабэшэ хүнүүд болоно. Һунгагдаһан депутадуудай 2160 хүн гэхэ гү, али 25,3 процентнь 30 хүрэтэр наһатай, 1294 хүн гэхэ гү, али 15,2 процентнь ВЛКСМ-эй гэшүүд. 4820 хүн гэхэ гү, али 56,4 процентнь үнгэрэгшэ зарлалай депутадууд байгаагүй.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ.

ЖАЛША ҮНЭЙ АША УҺАДА

...һунгалтаһаа энэ һунгалта ...тэр болоһон хубилалта... тушаа онсо тогтон хөө... хэрэгтэй. Республикын ...е нютагуудай ажалша... медицинын талаар хан... ые һайжаруулхын тула ...ай диспансерэй коллек... ...ехэ юумэ хэһэн байна. ...нгэрһэн үедэ манай кол... ...ив шэнэ байшанда нүү... ороо. Үбшэнтэндэ туһа... ...ка дары үзүүлхэ ехэ ар... боломжотой болообди. ...а хандаһан хүнүүдые ...ихон болзорто үзэжэ, ...иень элирүүлхэ һайн ...раторитойбди.

...аахарай, хоолойн баха... ...р гэжэ үбшэнтэй хүнүү... ...эмшэлхэһээ гадна, ма... диспансер республика ...роо һэргылэмжын хүдэл... ...үргэнөөр ябуулдаг юм. ...гала манай эндэ хоо... бахалуур үбшэн үзэгдэ... Тиимэһээ энээнтэй эрид ...эхын тула манай кол... ...ивэй мэргэжэлтэд рес... ...икынгаа хүдөө нютагуу... ...р ябажа, хүн бүхэниие ...наринаар үзэдэг. Рес... ...икын ехэнхи аймагуу... 80 мянга гаран ажалшад ...өө шалгагданхай. Яруу... Хяагтын, Ахын, Түнхэ... Баунтын, Хурамхаанай ...агуудай хүн зон бултаа... энэ шалгалта гараа. Эн... ...инологическа диспансе... врачнууд Е. В. Будаева, ...А. Попова, Г. С. Богомо... ...Д. Д. Манжиханов, ...Очирова, Н. А. Шобо... болон бусад энэ хүдэл... ...дэ эдэбхитэйгээр хабаа...

...алгалтын дүн элирүүл... хэрэгтэ лаборантнууд ...Чебунина, М. Е. Лош... ...ва, медицинын дунда ...н хүдэлмэрилэгшэ З. И. ...ецкая болон бусад ехэ ...ааа оруулһан байха.

...бүгэдые үргэнөөр ...лхаһаа гадна, манай хү... ...рилэгшэд саахарай үб... ...ниие шэнжэлхэ хэрэг... ...һаналаа табидаг бай... ...м. 1972 онһоо мүнөө ...ор медицинын хүдэлмэ... ...шэд Улаан-Үдэ хотын, ...ын, Хурамхаанай, Сэ... ...Кабанскын аймагуу... ...312 ажалшадые шал... ...байгуулжэмжын хү...

Т. ТУЖИНОВА,
...бульникын эндокри-
...нологическа диспансе-
...рэй ахамад врач.

Аэрофлодой флагман — ИЛ-62 самолёт уржадэр, средада юрын бэшэ ниидэлгэ хэбэ: тэрэ хадаа 38 жэлэй саада тээ В. П. Чкаловай экипажай буунгүйгөөр Америкэ хүрэтэр ниидэһэн харгыгаар ниидэв. Июниин 18-да Шереметьево аэропортһоо энэ лайнер Хойто полюс, саашаа, Канада, Америкын Холбоото Штадууд хүрэтэр ниидэхээр мордоо. Энэ самолет дотор Советскэ Союзай Геройнууд Г. Ф. Байдуков, А. В. Беляков, мүн Валерий Павловичай хүбүүн И. Чкалов ябалсана.

АЛДАР СОЛЫН ХАРГЫГААР

Советскэ Союзай Геройнууд-летчигуудай Америкэтэй дахинаа уулзалгын ушар Америкын Вашингтон штадай багахан Ванкувер городто Москваһаа Хойто полюсые алад гаран. Америкэ хүрэтэр эгээн түрүүлэн буунгүйгөөр ниидэһэнэй хүндэлэлдэ хүшөө нэлгэтэй холбоотой юм. Энэ городой сэрэгэй аэродром дээрэ 1937 оной июниин 20-до улаан далитай АНТ-25 самолёт буугаа һэн. Тиигэжэ 63 часһаа үлүү саг соо үргэлжэлһэн үзэгдөөгүй ниидэлгэ дүүрэһэн байгаа. Тиихэдэ үшөө шэнжэлэгдээгүй Арктика, суранзата шуурган, циклонууд, мүн олон мянган километр зай гаталагдаһан бэлэй.

Манай үе сагай хүнүүд юумэнэй ехэ хэмжээе гайхахаашье болинхой. Олон юумэн, тэрэ тоодо, замбуулин соогуур ниидэлгэ, хүнэй зүрхэ һэлгэхэ гэхэ мэтэ юрэ бусын ушарнууд юрын шэнгеэр һанагдадаг болонхой. Тиин самолёдуудай түби дэлхэй хоорондуур, тэрэ тоодо Хойто полюс дээгүүр ниидэлгэ үдэр бүриин хэрэг болонхой.

Тиихэдэ, гушаад онуудай үедэ, летчигууд шэнэ, шэнжэлэгдээгүй харгынуудые туршажа байһан бэлэй. Конструкторнууд шэнэ двигательнүүдые, зам тодорхойлхо приборнуудые, түхеэрэлгэнүүдые, холо ниидэхэ самолёдуудые һаял зохёожо байгаа һэн.

Тэрэ үедэ советскэ авиаци А. Н. Туполевай эрхим һайн самолёдтой байгаа. Экипаж М. М. Громовой экипаж тиимэ самолет дээрэ буунгүйгөөр 12,5 мянган километр ниидэһэн байгаа. 1935 оной зун Туполевай машина дээрэ элитэ летчик С. А. Леваневскиин экипаж Москваһаа Америкэ ниидээ һэн. Зүгөөр энэ ниидэлгэ хүсэлдөөгүй: тоһодолгын аппарадай заһабарида орохо баатай болоһон дээрэһээнь энэ самолёт һөөргөө бусаа һэн. Энээнэй һүүлээр жэл болоод байхада, В. П. Чкаловай экипаж 56 час 20 минутын туршада АНТ-25 самолёдоор 9374 километр зай гаталжа, Москваһаа Алас-Дурна зүгэй Удд олтирог хүрөө. Тиигээд 1937 оной июниин 18-най эртэ үглөөгүүр Чкалов, Байдуков, Беляков Москваһаа Хойто полюс дээгүүр 38-дахи меридианиие дахаад. Америкэ хүрэхөөр ниидээ бэлэй.

ТАСС-ай корреспондентнүүд энэ ниидэлгэдэ хабаадаһан Советскэ Союзай Герой, авиациин генерал-лейтенант, географическа эрдэмэй доктор, профессор Александр Васильевич Беляковтой уулзаа. Энэ хүн Чкаловай экипажда штурманинь байгаа. Валерий Павлович энэ хүн тухай иигэжэ хэлээ һэн: «Сашын үгы һаа, би холо ниидэжэ шадахагүйб». Г. Ф. Байдуков иигэжэ бэшээ һэн. «Беляков ниидэжэ ябахадааашье, газар дээрэшье даруу номгон, нарин, ажалдаа бэрхэ, эрдэмээр, илангаяа математикын эрдэмээр, баян».

Беляковой гэртэ ном олон. Мүн фотографинууд олон. Эдэ фотографинуудай олонхинь дайнай урда тээхи сагай юм. Александр Васильевич Беляков Совет засаг хамгаалагшадай үетэнтэй сасуу. Тэрэ хадаа Чапаевай дивизиин зэргэдэ колчаковецуудтай, Ураалай сагаан хасагуудтай тулалдаһан хүн, үльгэр домогто Чапаевай дайлалдажа байхыень, штаб соо, сэрэгшэдэй дунда байхыень мүн лэ хараһан юм.

Беляков — нарин нягта хүн. 77 наһатай генерал дүшэн жэлэй саана ямар һэм, тэрэл хэбээрээ. Мүнөө тэрэ Америкэтэй дахинаа уулзахаяа бэлдэжэ байна. Энэ тэрэ юумэ хэхэ ажал ехэ...

Һаяхан хэблэлһээ гараһан «Валерий Чкалов» гэжэ номоо бэлэглэхэ үедэнь корреспондентнүүд тэрээндэ ерэһэн нэгэ бэшэг уншанад.

Совет летчигуудай Хойто полюс дабан, Америкэ ниидэжэ ерэһэнэй хүндэлэлдэ мемориал байгуулха талаар комитедэй түрүүлэгшэ энэ бэшэг 1975 оной мартын 25-да бэшэһэн байна.

Ванкувер городой байгуулагдаһаар 150 жэлэй ойе һайндэрлэхэ комитедэй үмэнэһөө манай городто байгуулагдаха хүшөө нээлгэдэ хабаадахыетнай уриха нэрэ хүндэ манда тудаа гээд Н. Смол бэшэнэ. Энэ хүшөө Советскэ Союзһаа Хойто полюс дабажа, Америкын Холбоото Штадууд хүрэтэр түрүүшын ниидэлгэ хэһэн Танай, Танай нүхэдэй хүндэлэлдэ бодхоогдохо юм. Дэлхэйн арадуудай хоорондо холбоо барисаа байгуулдаг авиациие хүгжөөлгэдэ Танай оруулһан хубита хадаа Танай энэ ниидэлгые саг үргэлжэ һануулжа байха хүшөө бодхоохыемнай баадхаа. Энэ хүшөө болбол манай хоёр ороной арадуудай хоорондо хани барисаа байгуулһанай тэмдэг, мүн омог баярай тэмдэг болон хүнэй сэдьхэлдэ үлэхэ юм.

Иимэ бэшэгүүдые мүн Г. Ф. Байдуков, И. В. Чкалов абанхай. Ванкувер городой ажаһуугшад Чкалов болон тэдэнэй нүхэдые хүшэр хүндэ замай һүүлээр үнэн зүрхэнһөө угтан абаһанаа мартадаггүй. 38 жэлэй саада тээ Америкын зүгһөө хүндэмүүшэ ёһоор совет баатарнуудые хүлеэн абаһанаараа тэдэнэр омогорходог. Нёдондо жэлэй сентябрьда Ванкувер городой ажаһуугшад космонавтнууд А. В. Филипченко, Н. Н. Рукавишников гэгшэдые халуунаар угтаа һэн. «Ванкувер городто ородууд хоёрдохёо ерээ» гэһэн томо гаршаг доро эндэхи газетэнүүд эдээн тухай бэшээ юм.

Мүн совет летчигуудтай Америкэдэ дахинаа уулзаха хүсэлтэй байһанаа Вашингтон, Орегон штадуудай түлөөлэгшэд манай журналистнуудта хэлээ һэн. Мүнөө энэ хүсэлынь бэелүүлэгдэнэ.

Иимэ ниидэлгэ бэелүүлхэ ябадал һүүлэй жэлнүүдэй туршада СССР, США хоёрой хоорондохи харилсаануудай һайжарһан дээрэһээ болоо. Манай Коммунис парти, КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, нүхэр Л. И. Брежнев өөрөө КПСС-эй XXIV съездын баталһан Эб найрамдалай программа бэелүүлэн, Америкын Холбоото Штадуудтай харилсаагаа һайжаруулха, түгшүүрилтэ байдал һуларуулха талаар хүсэл оролдолго ехээр гаргана.

1937 оной зун. 950 мориной хүсэтэй ганса двигательтэй самолёдоор Москваһаа Хойто полюс гаталан, Америкэ хүрэтэр ниидэлгэ хэгдээ гэжэ үнэншэхэнь бэрхэтэй. Самолёдой шэгнүүр 11180 килограмм байгаа. Нэгэ мориной хүсэндэ 12 килограмм ашаан хүртэнэ. А. А. Микулинай зохёоһон мотоор 100 часай туршада хүдэлжэ шадаха байгаа. Теэд иимэ мотоор оройдоол ганса һэн! Мүнөө ИЛ-62 самолёт 4 двигательтэй.

Хүн бүхэн Чкаловай летчигуудай зүрхэтэйе, мэргэжэл шадабариие мүнөө болотор гайхаһаар. Тэрэ үеын техническэ түхеэрэлгэнь эгээл һайн гэжэ тоологдодог байгаа. Мүнөө иимэ түхеэрэлгэнүүд юрын лэ приборнууд мүн. Тиимэһээ Беляковто корреспондентнүүд иимэ асуудал табина:

— Хэрбээ мүнөө АНТ-25 гэжэ самолёт дээрэ Чкаловай харгыгаар США ниидэхэ гээ һаа, зүрхэтэйшүүл олдохо гү?

— Манай орон соо зүрхэтэйшүүл, ниидэжэ шадаха хүнүүд олон, — гээд генерал энеэбхилнэ.

Т. А. КУРАТОВА,
В. БЕЛЯЕВ.
(ТАСС).

САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХҮРЭМӨӨР ЭМХИДХЭХЭ

Совет хүнэй сүлөөтэй сагаа һонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр үнгэргэхэ, эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхэ, элүүр энхэ байдалаа улам бэхижүүлхын тулада гүрэн доторнай амаралтын гэрнүүд, кино, театр, стадион, парк, сэсэглигүүд, элдэб түрэлэй соёлой эмхи зургаанууд хэды олоор байгуулагдана гээшэб!

Гэхэтэй хамта, үни хада үнгэрһэн барга бүдүүлиг сагай үлэгдэлнүүд үшөөл үзэгдэжэ, хүнэй ажаһуудалда таагүй байдал тохёолдуулна, тойбо татана, сэдьхэл худхуулна. Энэ нэн түрүүн бурхан шажанда шүтэхэ, һүзэг һэжэг, архидалга, бүдүүлиг ябадал болоно.

Ямаршье шажан мүргэл хадаа хүнэй хоорондохи тэгшэ бэшэ эрхые сагааруулха, баяшуул, дарлагшадай тала бариха, тэдэниие али болохоор үмөөрхэ гэһэн номнолтой. «Ямаршье шажанай зорилго номнолынь үгытэй ядуу хүнүүдые өөрынтөө тулюур байдалтай эбсэхыень баадхадаг юм» гэжэ Чернышевский хэлэһэн байна.

Шажан мүргэл хадаа хүнэй сэдьхэл бодолдо элдэб янзаар нүлөөлдэг. Нэн түрүүн хүнэй һүрдэхэ, айха, һэжэглэхэ ябадал, хүнэй ядарал зоболонгыешье жэгтэй бэрхээр хэрэглэдэг гээшэ.

Һүзэглэдэг хүнүүд элдэб нойр зүүдэн, алибаа юумэндэ зүндөө этигэдэг болоно. Тиигэжэ хүн гансал айжа, һэжэглэжэ байдаг. Жэгтэй. энеэдэтэйшье байдалда орохо саг тохёолдодог гээшэ. Жэшээлхэдэ, харгы замда ябатараа хооһон хүнэгтэй эхэнэртэй дайралдабал, хэрэг бүтэхэгүй гэжэ тоолохо, дабһаяа адхажархёо һаа, хэрүүл аман гарахань аа гү гэжэ айха, мяха үзэжэ зүүдэлээд, үбшэлхэ, һүниндөө нохой улихадаа, үхэр мөөрэхэдөө ёро хараа, муу юумэн болохонь гэхэ мэгээр сэдьхэлээ зобоохо юумэн олон.

Парти, правительство ажалшадай элүүр энхын байдалда анхаралаа ехээр хандуулна. Элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ мүнгэ зөөри ехээр гаргашалдаг. Үбшэлжэ, врачта хандахадаа, бодото туһаламжа абахаш. Тиихэдэ зарим һүзэгтэйшүүл медицинын туһаламжа хэрэглэхэгүй, харин элдэб «эди шэдитэндэ» хандадаг, «абарал» эридэг байха юм.

Шажан мүргэлэй ёһо заншалнууд мүнөөшье хүрэтэр зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо нүлөөлжэ, манай ажабайдалда һаад ушаруулдаг. Шажан мүргэлэй һайндэртэ хабаадалсагшадай олонхинь бурханда шүтэнэ бэшэ, харин мунхаг заншалай гуримай нүлөөн доро ябадаг. Харин энээнэйнгээ хүн зоной ажабайдалда хэр зэргэ хоротой байһыень хүсэд ойлгодоггшье. Мүргэлэй иимэ һайндэрнүүд зарим хүнүүдтэ архи уухын, ажалгүй ябахын шалтагаан боложо үгэнэ.

Зарим коммунистнууд, комсомолшууд, хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэдэй иимэрхүү забхай заншал, мунхаг үзэгдэлэй хажуугаар юрэ хараад лэ, зүб сэгнэлтэ үгэнгүй гарадагынь шаналмаар. Жэшээлхэдэ, манай аймагай зарим нютагуудта һүзэгтэн, хатуу харые бариха дуратайшуул лама бөөгэй заабаряар обоо мунхан тахидаг болонхой. Обоо тахилга хабарай тарилгын, үбһэ хуряалгын халуун хаһын үедэ үнгэргэгдэжэ, хүнүүдые һамшаадаг, һаатуулдаг. Ниитын унаа, автомашина хэрэглэжэ, хаана-яана байһан хадын обоодо гарадаг. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлэй июнь, июль, һарада манай аймагай Ехэ-Нуга. Энхэ тала, Хүдэри-Сомон, Үбэр-Дунгы, Сагаан-Шулуута болон бусад нютагуудһаа обоо мунхан тахихаяа хэдэн арбаад хүн гараһан байна. Эдэнэр горитой архи, арбаад төөлэй «хада уулын эзэдтэ» үргэхэеэ абаашаа. Энэ жэлдэшье архитай, мяхатай обоо тахилга үзэгдэнэ. Үнгэрхэдөө зарим түрэлхидэй үхибүүдээ абажа, обоодо гарадагынь гайхалтай. Имагтал соёл сурталай хүдэлмэриин, атеизмын пропагандын һулашаг дээрэһээ иимэ ушарнууд гарана бшуу. Тэрэшэлэн гээгдэнги үзэлтэй хүнүүдые, мухар һүзэгтэниие элдэб мэдэлшэ, мэргэн ламаб гэжэ өөрыгөө нэрлэһэн зайгуул зольбо хүнүүд хэрэглэхэеэ оролдодог.

Хяагта хотын академик Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлгын музейн хүдэлмэрилэгшэд атеис пропаганда һайнаар ябуулна. Успенскэ һүмын байшан соо түс музейн уран һайханай таһаг нээгдээ. Эндэ дарвинизмын кабинет һайнаар хүдэлнэ. 1974 ондо Хяагта хотын хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ 33.647 хүн орожо, музейн экспонадуудые үзэһэн, музейн бүхы таһагуудаар 444 экскурси эмхидхэгдэһэн байна. Тэрээндэ 9.412 хүн хабаадаа.

Манай музейдэ ороной бусад область, республикануудһаа, аймагуудһаа, Монголой Арадай Республикаһаа айлшад ерэжэл байдаг. Музейн хүдэлмэрилэгшэд атеистическэ темээр хэдэн олон лекцинүүдые уншаһан байха юм. Аймагай багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд атеис пропаганда һайнаар ябуулдаг болонхой. Жэшээнь, аймагай больницын хүдэлмэрилэгшэд 16 лекци уншаһан, 192 хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Хяагта городой 1-дэхи, 2-дохи һургуулинуудта «Совет хүнүүд захагүй замбуулиниие шэнжэлнэ», «Эрдэм наукатай хэн нүхэсэнэб, тэрээндэ бурхан хэрэггүй», «Буддизм гээшэ юун бэ», «Христианска шажанай бии болоһон шалтаг» гэһэн темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаа.

Соёл сурталай хүдэлмэриин асуудалнуудаар КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ зуураа партийна организацинууд атеис пропагандые мүнөө сагай эрилтын хэмжээндэ хүргэжэ шангадхаха, тэрэнэй бүхы арга боломжые хэрэглэхэ зэргэтэй.

И. ПОЛЫНЦЕВ,
КПСС-эй Хяагтын райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

„ДИВИЗИИН КОМАНДИР БАЛДЫНОВ ТУХАЙ ДОМОГ"

ШЭНЭ НОМ

Иимэ гаршагтай ном Буряадай номой хэблэлһээ гаража, олон тоото уншагшадые һонирхуулна. Илалтын гушан жэлэй алдарта ойн урда тээхэнэ энэ номой гараһаниинь онсо өөрын удхатай. Ушар юуб гэхэдэ, уран зохёолшо Виктор Хомяков буряад арадай алдарта хүбүүн, Советскэ Союзай Герой, генерал-майор И. В. Балдынов тухай ном дотороо тэрэнэй дайшалхы замые зураглан харуулхые оролдоо. Хоёрдохинь гэхэдэ, аяар дүрбэн жэл тухай үргэлжэлһэн айхабтар хүшэр хүндэ дайе дүүргэлсэхэ, тиигээд Агуу илалтые шэрээлсэхэ хэрэгтэ манай буряад арад хубитаяа оруулалсаһан байна. Гурбадахинь гэхэдэ, энэ ном дотор аха дүү совет арадуудай эбдэршэгүй хани нүхэсэлые автор зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр зураглажа шадаа. Татаа һаа таһаршагүй, матаа һаа матаршагүй иимэ һайхан хани нүхэсэл монсогойрон зангиржа, хэдышье хүсэтэй дайсаниие бута һамна сохихо шадалтайнь элирээ. Дүрбэдэхинь гэхэдэ, урдань дэлхэйдэ үзэгдөөгүй социалис байгуулалтын хүгжэлтэ, марксизм-ленинизмын сэсэн мэргэн һургаал эгүүридэ мүнхэ гэжэ ойлгогдоо.

В. Хомяковой ном уншахадаа, эдэ бүгэдэниие сэдьхэлдээ дүтөөр мэдэрнэбди. Элитэ полководецууд тухай номуудые бидэ һайн мэдэнэбди. Зүгөөр И. В. Балдынов тухай ном уншахадаа, сэхыень хэлэхэдэ, сэрэгэй хүнэй үдэр бүриин хэрэг нюдэндэм тон элеэр үзэгдэнэ. Дэмы дэгэд дурдагдаһан гэхэ гү, али гоё һайхан үзэгүүдые мушхажархиһан үзэгдэлнүүд үгы. Автор ехэ материал суглуулһан, Балдыновтай хэдэ дахин уулзаһан, яаралгүйхэн хөөрэлдэһэн байна.

Жэшээнь, 1924 ондо Буряадай морин сэрэгэй дивизион байгуулагдажа, табан жэл үнгэрһэн хойно энэ дивизион Улаан Армиин сэрэгтэй хамта дайшалхы габьяа харуулһан байха юм. Энэ дивизиондо Улаан Армиин залуу сэрэгшэ, пулемётно взводой командир Илья Васильевич Балдынов ябалсаһан. Эрэлхэг габьяа гаргаһанайнгаа түлөө Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа бэлэй.

Иигээд лэ залуу сэрэгшын саашанхи харгы зам харагдана. Юрын сэрэгшэһээ генерал болотороо ургаха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Хэнэйшье мэдэһээр, солдат бүхэн генерал болодоггүй. Сэрэгэй дундаршагүй баян, ехэнхи ушарта орёо хүшэр нюуса тайлбарилжа, ямаршьегүй шудалжа һурахын тула бэлиг шадабари хэрэгтэй бшуу.

Элитэ совет маршал К. К. Рокоссовскиин ударидалга доро нүхэр Балдынов оройдоо найман һара тухай алба хэһэн намтартай. Тингэбэшье тэрэнэй бэлиг шадабари тодорон гаража, командир болохо байһаниинь эндэ элирээ һэн. Тэрэнэй ударидажа ябаһан пулеметно взвод уданшьегүй эрхим түрүү подразделенинүүдэй тоодо ороһон шуу.

Советскэ Союзай Маршал К. К. Рокоссовскитой хөөрэлдэһэнөө хэзээдэшье мартахагүйб. Буряадай Улаан тугта морин сэрэгэй дивизионой байгуулагдаһан тухай ном бэлдэгдэжэ байгаа. Энэ номой шанар тухай тэрэнэй һанамжа мэдэхэ һанаатай 1967 оной июниин 21-дэ байрадань уулзажа, хөөрэлдөө һэм. Номой гар бэшэлгые хаража, хэды дурадхал, һанамжа хэлээ бэлэй. Удаань нэгэл тиимэ бодолгото болоһон мэтэ хараад, аяар тэрэ 1921 ондо манай Буряадта алба хэжэ байһанаа дурсан хөөрэбэ. Тиихэ зуураа, Буряадай морин сэрэгэй дивизионой командир болон сэрэгшэд тухай ехэл дулаанаар хэлэжэ, Илья Васильевич Балдыновай онсо бэлигтэй командир байһые тэмдэглээ һэн.

Элитэ полководецой иигэжэ хэлэхэдэ, би бүхы сэдьхэлһээ баясаа һэм. Генерал-майор И. В. Балдынов тухай тэрээнһээ дулаанаар хайшан гэжэ хэлэхэбши даа.

Сэхыень хэлэхэдэ, уран зохёолшо В. Хомяковой туужа полководецой хэлээшэдэ горитой нэмэри болоно. Юундэ? Имагтал зохёолшын уран аргануудые тон шадамараар хэрэглэжэ, энэ ном соо ехэ үйлэ хэрэгүүдые багтаажа шадаа. Баримтата зүйлнүүд, мүн уран зохёолой бүхы маяг хэлбэри тон зохидоор үлхэлдэн һубарилдажа, уншахадашье гүйсэтэй һонин, хэһэг бүхэниинь эли тодоор һанагдана.

1930 ондо И. В. Балдынов Киев хотодо политхүдэлмэрилэгшэдэй һургуули дүүргээд, һүүлээрнь Улаан Морин Сэрэгэй нэгэ жэлэй дээдэ һургуули Новочеркасск хотодо дүүргэһэн байна. 1937 ондо Улаан Армиин М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ ниитэ сэрэгэй дээдэ академи дүүргэһэн байна.

Дурсагдагша хэһэг, жэшээнь, баримтата зүйл болоно. Теэд иимэ жэшээнүүдтэ түшэглэнгүй яажа болохоб. Ушар юуб гэхэдэ, энэмнай миил һанаанһаа абтажа бэшэгдэһэн зохёол бэшэ, харин бодото хүн тухай домог туужа ха юм. Эдэ мэтые автор тон зүб хэрэглэнэ.

Дайнай зам уташье, хүшэршье, Ээлжээтэ добтолгые үдэршье, һүнишье хэхэ баатай болоно. Иимэ шахардуу үедэ командирай абари зан, түхэл шэнжэ тобойжо гарана. Балдынов яаража, тэбдэжэ байнгүй, ёһотой эрэ гэхэ гү, али командир шэнги хамаг юумые тархидаа бодожо үзөөд, юу хэхэ байһанаа шүүбэрилнэ. Эгээл иимэ үедэ бүлэг командирнуудтай түбшэн даруугаар хөөрэлдэжэ, зүб шиидхэбэри гаргана.

Жэшээнь, юрын сэрэгшэдтэй үдэр бури уулзажа, хүн бүхэнтэйнь ёһотой эсэгэ мэтэ хөөрэлдэхэһөө гадна, бэе махабадаарнь, мүн гэр бүлынь байдалаар һонирхоно. Энэ талыень уран зохёолшо тодо хурсаар харуулжа, дивизиин командирай сэрэгшэдэй ёһотой хүмүүжүүлэгшэ байһые онсо тэмдэглэнэ.

Буряадай алдарта хүбүүн И. В. Балдынов Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай гал дүлэн соогуур хоёр дахин Улаан Тугай ордендо, Суворовой хоёр ордендо 109-дэхи гвардейскэ, «Бериславска», мүн «Хинганска» стрелково дивизиие таһалгаряагүй ударидажа, сэрэгэй бэлигтэй бэрхэ начальник байһанаа харуулжа шадаа.

Энэ ном уншаһан хүнүүд И. В. Балдыновай дайшалхы замтай дүтөөр танилсажа, тэрэнэй дивизиин алдар габьяае һайса мэдэхэл байха. Уран зохёолшо Виктор Хомяков сэрэгэй патриотическа талаар залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ гон туһатай юумэ хээ гэжэ хэлэхэ шухала.

Ф. БУДАЖАБЭ,
отставкада гараһан гвардиин полковник.

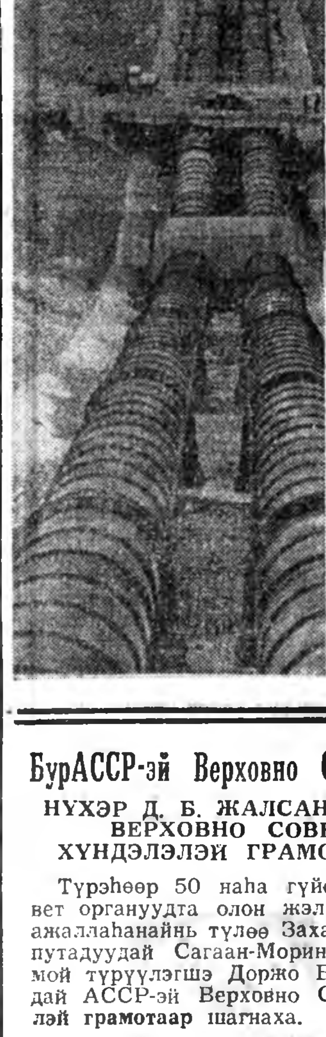

Азербайджанда уһанай үшөө нэгэ сөөрэм байгуулагдаба. Тер-Тер мүрэн дээрэ хахад километр хаалта хэгдэжэ, хэмэл нуурта зургаа хахад миллион кубическа метр уһан сутлуулагдаа. Эндэһээ уһан республикын ган гасуурта районуудай хлопогой полинуудта эльгээгдэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тер-Тер мүрэниие уһанай сөөрэмтэй холбодог сорго.

ТАСС-ай фотохронико.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Б. ЖАЛСАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, совет органуудта олон жэлэй туршада эдэбхитэй һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Захааминай аймагай ажалшадай депутадуудай Сагаан-Мориной сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Доржо Балданович **Жалсановые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной июниин 17.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б. С. ЦЫБИКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР-эй арадуудай зунай VI спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүдтэ түйлаһан амжалтануудайнь түлөө, һур харбалгаар СССР-эй 1975 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, СССР-эй спортын мастер, Буряадай Д. Банзаровай нэрэмжэтэ гүрэнэй багшанарай институдай студент Бадмажап Семёнович **Цыбиковые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЁНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной июниин 17.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЭРДЭМТЭДЭЙ ХАНИ БАРИСААН

ВАРШАВА. Советскэ Союз, Болгари, ГДР болон Польшын Наукануудай академинүүдэй дунда баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, Броцлавада хүсэтэ суранзан талмайнуудай ба хүйтэн температурын уласхоорондын лаборатори байгуулагдаһан байгаа.

Социалис оронуудай Наукануудай академинүүдэй түлөөлэгшэд энэ лабораторидо шухала шэнжэлгэнүүдые хэнэ.

АШАГ ОЛЗОНЬ ЕХЭ

ВАРШАВА. ПНР-эй промышленна ехэ районуудай нэгэн болохо Доодо-Силезиин предприятинуудта ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Гансал үнгэрһэн жэлдэ эндэхи ухаалан зохёогшод 18 мянга гэхэ, гү, али 1973 онойхидо орходоо хоёр дахин олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн байна. Польшын арадай ажахыда тэдэнэр 1,3 миллиард злотых сэнтэй экономическа ашаг олзо оруулаа.

НОМОЙ ҺАЙНДЭР

ГАВАНА. Номой һайндэртэ зорюулагдаһан выставкэ эндэ, Хосе Мартиин нэрэмжэтэ Национальна библиотекын байшан соо нээгдэбэ. Кубын болон хилын саанахи мүнөө үеын уран зохёолшодой, марксизм-ленинизмын классигуудай, дэлхэйн литературын суута түлөөлэгшэдэй зохёолнууд, учебнигүүд эндэ харуулагдана.

КУБЫН КОМПАРТИИН СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ГАВАНА. Кубын Компартиин болохоёо байгаа I съездэй хүндэлэлдэ үйлэдбэриин ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөө Кубын 1200 ажалшад үүсхэбэ.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай техническэ мэргэжэлээ, соёл болбосоролоо дээшэлүүлгэ, материальна хэрэгсэлнүүдые алмахын түлөө тэмсэл, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ ба продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулга — иимэ дүримүүд абаһан уялганууд соонь бэшээтэй.

Социалис уялгануудай ёһоор, ороной үйлэдбэриин 36 мянган коллектив түсэбтэ даабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэхээр, үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

(ТАСС).

ЧЕХОСЛОВАКИ. Прага-Споржилов гэжэ авто-харгы дээгүүр ябаган хүнэй гараха газар иигэжэ годируулагдан хай.
ЧТК-ТАСС-ай фото.

БАМ БА ОЙ ТАЙГЫН АСУУДАЛНУУД

(Байгаалиие сахин хамгаалха тухай зургаан хөөрэлдөөн)

Байгаалиие сахин хамгаалха бүлгэмэй Хабаровска Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Константин ЧУЙКО:

— Байгал-Амарай түмэр зам барижа байhан барилгашад ой тайгада гамтайгаар хандахые оролдоно. Ерээдүйн Ургал хотые бодхоожо байhан 400 барилгашан Байгаалиие сахин хамгаалха бүхэроссиин бүлгэмэй гэшүүд болоо. Энэ харгы замай баригдажа байhан Комсомольско ба Верхнебуреинскэ районуудай хүбүүд, басагад манай бүлгэмэй гэшүүд боложо, «Байгаалида Ленин шэнгеэр хандахын түлөө» гэhэн уряа доро мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай договор хоорондоо баталhан байна.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгын айхабтар үргэн ехэ байhан дээрэhээ олон зуугаад тонно ашаа, элдэб техникэ иишэ эльгээгдэнэ. Олон мянгаад хүн эндэ хүдэлхэдөө, байгаалида гамтайгаар хандахые оролдоно. Тиин бүхэли институдууд, бүлгэмүүд, предприятинууд тэрээн тухай анхаралаа хандуулна.

Түмэр замай барилгын оршондо промышленна ба ой модоной ехэ ехэ бүлэг барилганууд хэгдэхэ, ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүд элирүүлэн нээгдэхэ, шэнэ совхозууд байгуулагдаха юм. Хүсэеэ, мүнгэ зөөриеэ хайшан гээд зүбөөр хубаарилалтай, тиихэдээ оршон тойронхи байгаалида гарза хохидол багаар ушаруулалтай гээшэб? Мүнөө Алас-Дурна зүгэй ехэ ехэ эрдэмтэд энэ зорилго шиидхэхээр ажаллажа байна.

СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурна зүгэй научна түбэй дэргэдэхи БАМ-ай оршондо хэгдэхэ шэнжэлэлгын хүдэлмэриин түсэбүүдые бэелүүлхэ залан шэглүүлгын комиссиин түрүүлэгшын орлогшо, Социалис Ажалай Герой Вадим ОНИХИМОВСКИЙ:

— Хэтэдээ сэбдэг хүйтэн гү, али сэбдэгшүү газарта энэ ехэ харгы баригдана. Зарим районуудта газар ехээр хүдэлдэг байна. Эндэ байгаали тогтууригүй юм. Манай комисси шэнжэлэлгын зорилгонуудые, асуудалнуудые эрдэм ухаанда үндэhэлэн тодорхойлдог, эдэнии шиидхэлгэдэ тусхай шэглэлтэй институдуудые хабаадуулдаг байна. Тэрэнэй хүтэлбэри доро Яхадай хэтэдээ сэбдэг хүйтэн газарые шэнжэлдэг эрдэмтэд гидрологуудтай, инженернүүдтэй хамтаран, сэбдэг хүйтэн зонодо барилга хэхэ, уhаар хангаха асуудал шэнжэлнэ. Эндэхи хүдөө ажахы ямар байха ёhотойб гэhэн асуудалые бүлэг мэргэжэлтэд шэнжэлжэ байнхай. Сахалинай, Эрхүүгэй эрдэмтэд газарай хүдэлэлгые шэнжэлхэ программа зохёогоо.

Хабаровска хизаарай ахамад лесничи Григорий КАТАШОНОВ:

— Түмэр замай барилга зубшаhан оршон тойрондохи районой ой модон хадаа арадай эгээл үнэтэ баялиг болоно. Гансал Хабаровска хизаарта 74 миллион гектарые ой модон эзэлнэ. Мүнөө бидэ 11 шэнэ лесничество, ехэ лесхоз эмхидхэн байгуулаабди. 100 гаран хүн эндэ ажаллана. Ойрын ерээдүйдэ түмэр замай барилга шадараар үшөө дүрбэн шэнэ лесхоз, 30 лесничество эмхидхэгдэхэ. Энэ жэлдэ гүрэн 4 миллионhоо үлүү гектар талмай дээрэ модо тарижа hуулгаха хүдэлмэридэ мүнгэ hомолоо.

Түмэр замай участогуудай нэгэнэй зубшуулан баригдаха Амгунь мүрэн — далайн лосось загаhанай үлгы болоно. Зундаа, намартаа кета, горбуша загаhад түрьhэеэ хаяхаяа иишэ ерэдэг юм. Хадаран, зэбгэн, тула загаhад эндэ олон. Хабаровска хизаарай хойто хубидахи хада уулаар, ой тайга соогуур урдадаг бусадшье гол мүрэнүүд үнэтэй сэнтэй байна.

Загаhанай нөөсэ баялигуудые хамгаалха ба hэргээхэ, загаhа үсхэбэрилгын хэрэгые гуримшуулха талаар Амар мүрэнэй бассейнэй управлениин начальнигай орлогшо Маргарита АРХИПОВА:

— Уhа сөөрэмүүдэй хойнохоо саг үргэлжэ адаглалга хэнэбди, эдэниие бузарлалгаhаа сахин хамгаалнабди. Гол мүрэнүүдтэхи загаhа сахин хамгаалха районно тусхай инспекцинүүдые байгуулгын проект бэлдэжэ байнабди. 5—6 хүн — санитарна инспекторнүүд, ихтиологууд эдэнэй бүридэлдэ орохо ёhотой. Гадна, алас-дурнын лосось үсхэбэрилхэ Дукинска загаhанай заводой барилга манай дурадхалаар 1976 ондо эхилхэ юм.

Ангай ажахын ба ан үсхэбэрилгын эрдэм-шэнжэлэлгын бүхэсоюзна институдай Алас-Дурнын отделениин ахалагша эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ Владимир ШВЕЦ:

— Байгал-Амарай түмэр зам олзоборилгын-агнууриин газарые hэтэлэн гараха байна. Баргажанай-Яхадай буртаг шэдхэтэ ойн айхабтар үнэтэ, гоё hайхан арhатай ан — булган эндэ олзоборилогдодог юм. Түмэр зам барихадань, ангуушад ой тайгын гүн дундуур ошожо, ан амитаниие олзоборилгоёо улам үргэдхэхэ байна. Гэбэшье барилга хэхэдээ, ан амитадые айлтан hүрдөөхэгүйе, эдэнэй амидаралда тойбо татахагүйе оролдохо байнабди. Энээнэй тула тодорхой түсэбүүд табигдаа. Мэргэжэлтэд үнэтэ арhатай ан амитадай амидардаг газар нютагуудые сахиха, ан амитадай аяг аашые шэнжэлхэ зэргэтэй. Эдэнэр агнуури эрхилэгшэдтэй, модошодтой, милициин хүдэлмэрилэгшэдтэй, ангуушадай ба загаhа үсхэбэрилэгшэдэй бүлгэмэй гэшүүдтэй бата холбоо барисаа тогтоохо байна. Эдэ бүгэдэ амитадай үнэтэ аймагые сахин хамгаалхада туhалха юм.

Авиациин туhаламжаар ой модо сахин хамгаалха баазын начальник Анатолий СЕНИН:

— Ой соо носоhон багахан дүлэн олон хүнүүдэй ажал хэрэгые, хүсэлэл оролдолгые хумхиин тооhон болгожорхидог байна. Хабаровска хизаарай газар дайда дээрэ галай аюулhаа ой модо сахин хамгаалгада Гүрэн түрэ жэл бүри 4 миллионhоо үлүү түхэриг гаргашалдаг гээшэ. Бидэ хэдэн арбаад самолёт ба вертолёдой, зорюута hургагдаhан хэдэн зуугаад парашютист - десантнигуудтай, адаглан хинадаг лётчигуудтай, газар дээрэ хүдэлдэг оньhожоруулагдаhан хоёр отрядтай байнабди. Ой соо гараhан түймэрэй аюул тухай, эдэниие сараха тухай манай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн хүн зоной, ашагта малтамал бэдэрдэг экспедицинүүдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Ольга РЫЖАКОВА,
АПН-эй корреспондент.
Хабаровск.

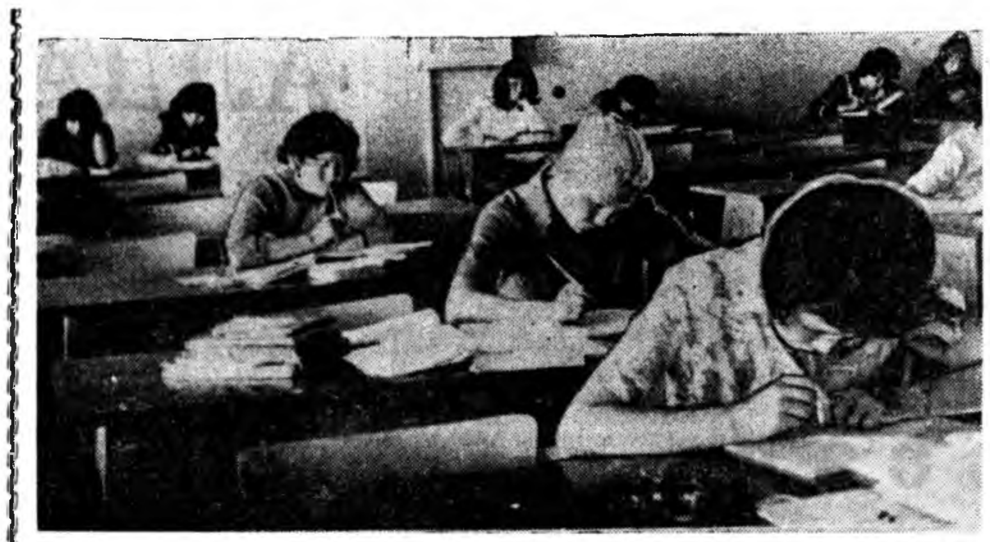

ШАЛГАЛТАНУУД, ШАЛГАЛТАНУУД...

Улаан-Үдын дээдэ болон тусхай дунда hургуулинуудта хабарай болон гүрэнэй шалгалтанууд эхилбэ. Нэгэдэхи курс дүүргэхээ байгшадта яhала шангахан шалгалта болохо байха, жэл соогоо юу ойлгоhоноо, ёhотой студент болоhоноо харуулха зэргэтэй.

Харин гүрэнэй шалгалта баригшад дүрбэн гү, али табан жэл соо хэр зэргээр эрдэм шудалжа, хэд болоhоноо харуулха болоно.

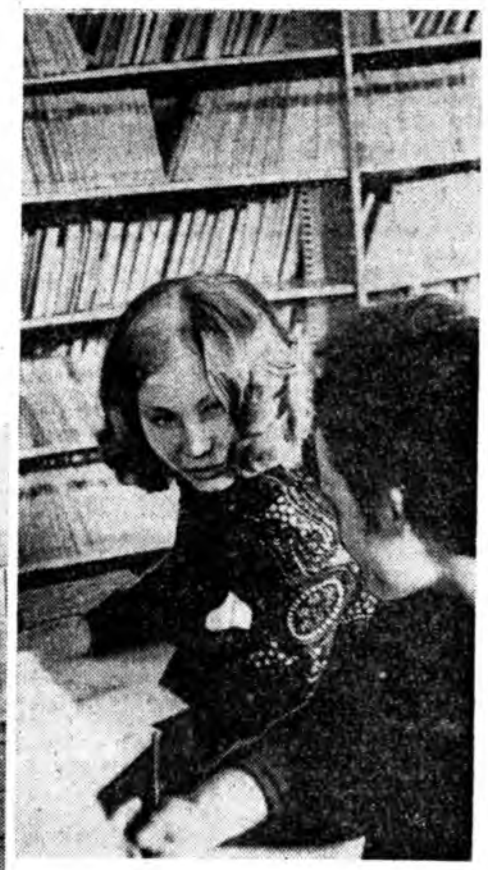

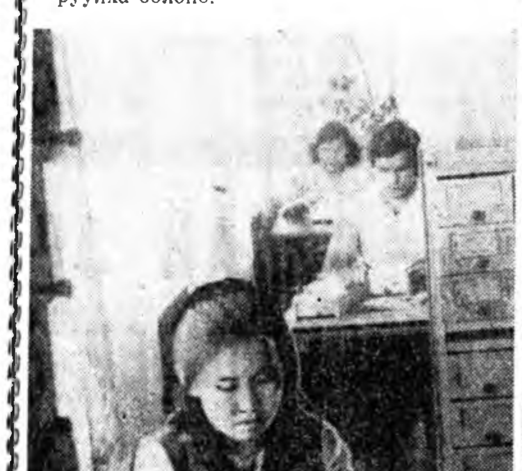

Мүнөө А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын уншалгын залнууд соо студентнэрhээ элбэг зон үгы. Шалгалтадаа бэлдэлгэн түлэг дундаа гэжэ мэдэхээр.

Зурагууд дээрэ: 1. Уншалгын зал соо. 2. БГПИ-гэй 3-дахи курсын студентка Надежда Дашиева каталог иража hууна. 3. ВСТИ-гэй мехфагай 5-дахи курсын студентнэр Татьяна Иунина Олег Сусаков хоёр дипломно хүдэлмэреэ бэшэнэ hуунад.

Н. ЕФИМОВЭЙ фотстекст.

УНШАГТЫ, *hонирхохол байхат*

ФРАНЦУЗ ЭРДЭМТЫН БЭЛЭГ

ФРАНЦУЗ эрдэмтэ Луи Пастерэй бэлэг — тэрэнэй портрет Куйбышев хотодохи хизаар нютагаа шэнжэлэлгын музейн фонд соо хадагалагдажа байдаг юм. Тэрээн дээрэ иигэжэ бэшээтэй: «Самара. Земство. 1886 оной май hара. Л. Пастер». Энэ портрет Франциhаа яагаад Волго мүрэнэй эрьедэ ерээ гээшэб? Хиирэлгэ үбшэниие аргалха эмэй олдоhон тухай Пастерэй түрүүшын мэдээсэлнүүд Самарада (Куйбышев) мэдээжэ болоhон байгаа. Элитэ ехэ эрдэмтэдэ заалгаха, зүбшэл абахын тула земскэ врачнууд Волго мүрэнэй эрьеhээ Париж ошоо hэн. Эдэнэй Эхэ орондоо бусажа ерэhэнэйнь hүүлээр уданшьегүй Пастерэй Россидахи түрүүшын станцинуудай нэгэн энэ хотодо нээгдэhэн юм. Тэрэнэй бии болгоhон эм хэрэглэhэнэй ашаар станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд олон хүнэй ами наhа абарhан байха. Тэрэнэй хэрэгые эдэбхитэйгээр дэмжэhэнэйнь түлөө Пастер Волгын эрьедэ ажаhуугшадта үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэбэ. Тиин Самарадахи адли мэргэжэлтэдтээ өөрынгөө дүрэ зураг бэлэглэhэн юм гэхэ.

ТАЛЫН ДОБУУНУУДЬАА ОЛДОЬОН ЗҮЙЛНҮҮД

ВОЛГОГРАДАЙ археологууд эртэ урдын добуун — манай эрын урда тээхи III зуун жэлдэ ажаhууhан сармат сэрэгшын хүдөөлүүлэгдэhэн газарые малтахадаа, оюугаар гоёон шэмэглэгдэhэн алтан пантерэнүүдые олобо. Тэрэ эртэ урда сагта областиин газар дайда дээрэ хэгдэhэн хүдөөлүүлгэ түрүүшынхеэ элирүүлэгдэээ. Зэд-шулуун зэбсэгтэ үедэ мал үдхэдэг угсаатан эндэ ажаhуудаг байгаа гээд эдэнэр тодоруулба. Нэлэнхы үргэн талада түрүүлэн зүргэ харгы гаргагдаад, удаа тээнь энэ арадуудай агуу ехэ харгы зам болоhон байна. Саб сагаахан шэрээр будагдаhан, аяншалгада абажа ябаха амhарта, зэбсэг хэрэгсэл ба Дунда Азиин бусад зүйлнүүдые археологууд хүдөөлүүлгын газарhаа олоhон байгаа. Кубаниин тала дайдын домбо хажуудань олдсо.

Хара далайн эрьедэхи грегүүдэй колонинуудта, эртэ урдын болгарнуудай гүрэндэ бүтээгдэhэн зүйлнүүд Волгын эрье дээрэхи хотоhоо Астрахань хүрэтэр нэмжыдэг эртэ урдын гүбээнүүдhээ олдоно. Эдэ зүйлнүүд Волго мүрэнэй эрье шадар ажаhууhан арад зоной түүхэдэ шэнэ хуудаhа бэшэхэдэнь археологуудта туhалха байна.

ЗЭРЛИГ УГСААТАН ОЛДОБО

Филиппинын антропологууд Минданао гэдэг арал дээрэхи бүтүү шэдхэ шэрэнги соогуур бэдэрэлгэнүүдые хэхэдээ, ондоо зониие нэгэтэшье хараагүй, эдээнтэй холбоогүй, ой соо ажаhуудаг нүүдэл угсаатаниие олоо гээд профессор Мануэль Брионес мэдүүлбэ.

Бидэ тэдэнэртэй уулзаhан түрүүшын хүнүүд байгаабди. Бидэнэй үмдэжэ ябаhан малгай, самса, гутал харахадаа, тодорхойлон хэлэбэл, «буса түбиhөө» ерэhэн хүнүүдтэй уулзахадаа, ехээр гайхалдаа гээд Минданао арал дээрэ бэдэрэлгэнүүдые хэhэн антропологуудай экспедициин толгойлогшо профессор хэлэбэ. Маанадhаа ондоо хүнүүд дэлхэй дээрэ бии гэжэ огто мэдэхэгүй, ой ухаандаашье оруулхагүй байшоо.

Букиднон, Агусан гэжэ провинцинуудай хилэ шадархи хадата райондо амидардаг тала-андиг («зэрлиг хүнүүд») гэжэ угсаатан тухай эндэ хэлэгдэнэ. Филиппинын антропологуудай hанамжын ёhоор, тала-андиг гэжэ угсаатан манай эрын эхин багта түби дэлхэйhээ таhаршаhан бололтой. Эдэ зоной соёл болбосорол тэрэ үеын хэм хэмжээндэ үлэшэнхэй.

Агы нүхэн соогуур ажаhуудаг оройдоол 26 хүнhөө бүридэhэн таса-дай гэжэ угсаатаниие дүрбэн жэлэй урда тээ антропологууд Минданао гэдэг энэ арал дээрэhээ элирүүлээ hэн. Мүнөө эдэнэр гүрэнэй хуулита харууhанда абтанхай.

(ТАСС).

ТОБШОХОНООР...

Спорт

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Спортын энэ зүйлөөр СССР-эй ба ГДР-эй эдиршүүлэй суглуулагдамал командануудай дунда хоёр үдэрэй мүрысөөн Харьков хотодо боложо, 196:162 тоотойгоор дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр балта шэдэгшэ Детлеф Эрштенберг 68 метр 40 сантиметртэ балта шэдэжэ, эдиршүүлэй дунда ГДР-эй шэнэ рекорд тогтоогоо. Куйбышев хотын 18-тай спортсмен Владимир Андреев 220 сантиметр үндэрые харайжа, эдиршүүлэй дунда СССР-эй рекорд дабтаhан байна. Галина Приветина 183 сантиметр үндэрые харайжа илаба.

Кристина Бремен, Петра Коппеч 200 метрэй зайда урилдахадаа, адли саг — 23,7 секунда харуулаа. ГДР-эй залуу спортсмен Керстен Клаус дабалтатай 100 метрые 13,9 секунда соо гаталба. 4х400 метрэй эстафетэдэ ГДР-эй хүнгэн атледүүд илаhан байна.

МАНАЙ СУУТА хоккеист, Олимпиин наадын хоёр удаа чемпион, дэлхэйн оло дахин чемпион, ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ эгээл олон — 393 шайба сохижо оруулhан, энэ жэлдэ Москвагай «Спартагай» командада наадаhан Вячеслав Старшинов багшалалгын эрдэмэй кандидат болобо. 35-тай спортын ветеран Москвадахи физкультурын институдай кафедрада спортсменэй hайн hайхан зан ябадал ба харюусалга тухай темээр диссертаци амжалтатайгаар хамгаалhан байна.

hүүлэй үедэ Старшинов Японой клубуудай нэгэндэ тренерээр хүдэлөө. Тиин хэдэн үдэрэй үнгэрхэдэ, тэрэ тиишээ ошохо юм.

ФИГУРНА hОЛЖОРОЛГО. Спортын энэ зүйлөөр 1978 оной дэлхэйн чемпионат мартын 6-hаа 12 болотор Канадын ниислэл — Оттава хотодо үнгэргэгдэхэ юм гэжэ спортын энэ зүйлэй нютагай федераци мэдээсэбэ.

Иимэ мүрысөөнүүд Оттавада түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэнь. Сэхыень хэлэхэдэ, урда тээнь фигурна hолжоролгоор дэлхэйн хоёр чемпионат Канадын газар дайда дээрэ — Ванкувер ба Калгари хотонуудта амжалтатай hайнаар үнгэргэгдөө hэн.

1978 ондо болохо мүрысөөндэ 9300 хүнэй hууритай зал үгтэхөөр хараалагдана. 31 оронhоо 150 спортсмен дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысэхэ байха гээд фигурна hолжоролгоор Канадын нэгэдэлэй президент Стэнли Аллен мэдүүлбэ.

ФУТБОЛ. Ороной түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн улам эршэдэнэ. Байгша оной июниин 15-да болоhон нааданда Киевэй «Динамо» ороной ниислэл хотын «Динаматай» уулзахадаа, 1:0 тоотойгоор шүүжэ, мүрысөөнэй таблицада байдалаа улам батадхаа. 10 нааданай hүүлээр эдэнэр 16 очкотой болоод, түрүүлжэ ябана. Эдэнэрhээ нэгэ наада олые үнгэргэбэшье, Днепропетровскын «Днепр» 14 очкотойгоор хоёрдохи hуури эзэлнэ. Ереванай «Арарат» энэ жэлдэ илангаяа hайнаар наадана. Тиин тус командын футболистнууд гурбадахи hуурида гараба. Ленинградай «Зенит», Ростов-на-Дону хотын СКА мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hууринуудта ябаhаар.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Ухаалан зохёогшо». 10.35 — «Вешенскэ газар» — телевизионно документальна фильм. 11.05 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм (4-дэхи сери). 12.05 — «Эрэлхэг зоригтон, хүсэтэй шамбайшуул» 12.35 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 12.50 — hүүлэй hонин. 13.00 — «Үхибүүдтэ фильм». «Тайна двух океанов» — кинофильм (2-дохи сери). 14.05 — «Бүхы юумэ мэдэхые хүсэнэб» киножурнал. 14.15 — 14.25 — Забhарлалга. 14.25 — «1975 оной дуун» (үнгэтэ). 14.35 — «Такая железная земля» — телевизионно докуметальна фильм (үнгэтэ). 15.55 — Эстрадна концерт. Союзуудай байшангай Колонно зал сооhоо дамжуулагдаха. 16.55 — «Социалис оронуудаар» (үнгэтэ). 17.25 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм (4-дэхи сери). 18.15 — «Сувенир» гэжэ ансамбль хатарха (үнгэтэ). 18.30 — «Время». 19.00 — Эстрадна концерт. 20.00 — «Горизонты Нечерноземья» — документальна фильм.

Улаан-Үдэ. 20.10 — «Табан жэлэй түгэсхэхы жэл». Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Черныш үгэ хэлэхэ. 20.40 — hүүлэй hонин.

«Орбита». 20.55 — «Социалис оронуудаар» (үнгэтэ). 21.20 — 21.30 — Забhарлалга. 21.30 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм (4-дэхи сери). 22.30 — «Такая железная земля» телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 23.30 — «1975 оной дуун» (үнгэтэ). 24.00 — «Время». 00.30 — Эстрадна концерт. 01.30 — «Социалис оронуудаар» (үнгэтэ). 02.00 — «На всю оставшуюся жизнь» телефильм (4-дэхи сери).

ХИЛЫН СААНАhАА

ВАШИНГТОН

„Совет мэргэжэлтэдтэй хүдэлхэ байhандаа баяртайбди"

ТАСС

«Союз», «Аполлон» гэжэ совет ба американ замбуулинай онгосонуудаар хэгдэхэ хамтын ниидэлгэ ехэ удха шанартай байна гэжэ США-гай Аэронавтикын ба замбуулинай дайда шэнжэлхэ национальна управлениин (НАСА) хүтэлбэрилэгшэд тоолоно. Замбуулинай дайдада хэгдэхэ энэ туршалга Советскэ Союзай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаае улам hайжаруулха байна гээд НАСА-гай жолоодогдодог ниидэлгэнүүдые эрхилхэ таhагай хүтэлбэрилэгшэ доктор Дж. Ярдли ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

Ниидэлгэдэ бэлдэхын тула совет талатай хэhэн хүдэлмэри тухай hанамжануудаа хубаалдахадаа, үнгэрhэн гурбан жэл соо олоhон дүй дүршэлнай айхабтар ехэ байна гэжэ Ярдли мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой үндэр уялга

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн сентябриин 1-hээ 12 болотор Нью-Йорк хотодо үнгэргэгдэхэ VII тусхай сессидэ үргэн ехэ бэлэдхэл Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида хэгдэжэ байна. Экономикын асуудалнуудаар уласхоорондын харилсаае хүгжөөхэ хэрэгые хаража үзэхын тула тэрэ зарлагдаха юм.

Бэлэдхэлэй комитет хүдэлмэрилжэ эхилээ. Болохоёо байгаа сессиин зүблэхэ зүйл тодорхойлхо, документнүүдыень уридшалан зүбшэн хэлсэхэ байна. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессиин шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, бэлэдхэлэй комитет бүхы дэлхэй дээрэ, илангаяа хүгжэжэ байгаа оронуудай экономико хурдан түргөөр хүгжөөхэ тодорхой дурадхалнуудые хаража үзэхыень тусхай сессидэ табиха ёhотой.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшангай мэдээсэл

ТАСС

Президент Дж. Форд вице-президент Н. Рокфеллертэй хамта 1976 ондо болохо hунгалтын үедэ дахинаа hунгагдаха хүсэлтэй гэжэ Сагаан байшангай түлөөлэгшэ соносхобо. Дж. Форд, Н. Рокфеллер кандидатуранууда республиканска партиин национальна съезд дээрэ табиха юм гэжэ тэрэ мэдээсээ.

УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛ hАЙЖАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Москва хотын Бауманска округой hунгагшадай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын тула оруулhан дурадхалнуудыень гадаадын ниитын болон политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад hайшаана.

БЕРЛИН. Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ СССР-эй залан сэхээр бэелүүлдэг эб найрамдалта гадаадын политикые элирхэйлэн гэршэлбэ гэжэ Европо түбидэ аюулгүй байдал хангахын түлөө ГДР-эй комитедэй генеральна секретарь профессор С. Дернберг тэмдэглээ. Совет эб найрамдалта программын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байhые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэhэн үгэ гэршэлбэ.

ГАВАНА. Советскэ Союз хүн зоной эгээл гэрэлтэ hайхан байдалые сахин хамгаалхын түлөө тэмсэлдэ түрүү зэргэдэ ябана гэжэ Эквадорой Коммунис партиин ЦК-гай генеральна секретарь Педро Саад мэдүүлээ.

БРЮССЕЛЬ. Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй ехэ удха шанартай байлгада анхаралаа хандуулаа гээд Европодо аюулгүй байдал хангахын, харилсаа холбоо тогтоохын түлөө тол анхаралаа хандуулаа гэжэ Бельгиин нэгэдэлэй генеральна секретарь Робер де Гендт тэмдэглэбэ.

КОПЕНГАГЕН. Уласхоорондын шахардуу байдал саашадань hуларуулхые Советскэ Союзай эрид шиидэнги байhые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь баталба гээд Даниин Компартиин түрүүлэгшэ Кнуд Есперсен хэлээ.

РИМ. Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ Италиин хүн зоной анхарал ехээр татаа, hонирхол үүсхээ гэжэ Италиин католик элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Ла Пира мэдүүлбэ. Энэнь арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхэ, үгэеэ ойлголсолгыень хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ВАШИНГТОН. «Хүн зониие олоорнь алаха, хюдаха шэнэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хорихо дурадхал оруулhан Л. И. Брежневэй үгые hайшаанаб гэжэ гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг сенадтахи комиссиин гэшүүн сенатор К. Пелл мэдүүлээ.

ДЕЛИ. Эбэй гуримаар зэргэ оршон hууха гол ёhонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ тухай Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые энэдхэг арад бүрин дэмжэнэ. Советскэ Союз шахардуу байдал hуларуулха тухай уряалхаhаа гадна, Европодо, Азида, манай бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха үүргэтэй гадаадын политическэ шухала үүсхэлнүүдые ходо ходо гаргана гээд Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиhаа Түбэй парламентын гэшүүн, Индиин политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Шаши Бхушан тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

Ливанай буруушаалга

ТАСС

Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй хорото муухай ябуулгануудые сэхэ шууд буруушаажа байhанаа Ливан ООН-до мэдүүлбэ. Эдэ бузагай муухай ябуулгануудhaa уламжалан, амгалан тайбан зон алуулhан байна.

Ливанhаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Э. Горра ООН-ой Генеральна секретарьта бэшэг эльгээгээ. Июниин 15—16-да Израилиин самолёдууд Ливанай Кфар-Шуба, Набатия гэжэ хото городуудые бомбодоhон, ехэ буугаар буудаhан байна. Энээнэй үедэ нэгэ хүн алуулаа. 10 хүн шархатуулагдаа, 3 хүн hураггүйгөөр үгы болоо, хэдэн арбаад байшан гэр hандаргагдаа.

Израилиин сэрэгшэдэй хархис ябуулганууд хоёр ороной хоорондоо эблэрэлгыч хэлсээе, мүн Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэринүүдые бүдүүлигээр эбдэhэн ябадал болоно гээд Э. Горра тэмдэглэбэ.

БЕЙРУТ

Тель-Авивай зэбсэгтэ харата ябуулганууд

ТАСС

Тель-Авив Ливанай урда хубида зэбсэгтэ хархис муухай, дээрмэшэ ябуулгануудые үүдхэбэ.

Июниин 15-най hүни Израилиин сэрэгүүд Набатия хотые, Аркуб шадархи хэдэ хэдэн hуурин тосхонуудые ехэ буугаар буудаhан байна. Ливанай сэрэгшэд эсэргүү буудаhан байна.

Урда тээнь израилиинхид Кфар-Шуба, Кфар-Хаммам, Рашайя Аль-Фуххар гэжэ hуурин тосхонуудые ракетээр буудаhан, зэрлиг муухайгаар бомбодоhон байха юм. Эдэнэр 5 час соо буудаhан байна.

Ливанай амгалан тайбан арад зондо эсэргүүгээр Израилиин сэрэгшэдэй hүүлэй үедэхи харата ябуулганууд улам ехэ болоо, тарияланай ажахыда материальна ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

НЬЮ-ЙОРК

Сессидэ бэлэдхэл хэгдэнэ

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблейн байгша оной сентябриин 16-да Нью-Йорк хотодо нээгдэхэ XXX сессиин даб дээрэ хараалагдаhан зүблэхэ зүйл ООН-до тунхаглагдаа.

ООН-ой ажал ябуулгын бүхы талада хабаатай асуудалнуудаар 120 пункт тэрээндэ оруулагдана. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае hайжаруулха, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха асуудалнуудые бүхы дээрэнь шиидхэхэ хэрэгтэ сесси гол анхаралаа хандуулха байна. Советскэ Союзай үүсхэлээр олуулагдаhан зорилгонууд эндэ гол hуури эзэлхэ юм. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференциие зарлаха тухай, уласхоорондын аюулгүй ба хүн зоной ажана байдалда, бэе махабадта зүрюу харша зорилготойгоор хэгдэhэн сэрэгэй ябуулгануудые хорихо тухай асуудалнууд тэрэ тоодо ороно.

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНГАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй шатые үнгэргэхын тула Женевэдэ хэлсээн хэгдэжэ байна. Тиин мүнөө энэ бэлэдхэлнүүдэй яhала hайн шатада ороод байна гэжэ Сагаан байшангай түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ мэдүүлбэ. Сэхыень хэлэхэдэ, Женевэдэхи зүблөөн дээрэ шиидхэгдэхэ ёhотой асуудалнууд үшөөл бии байhаар. Хэрбээ хүдэлмэриин амжалтатайгаар үргэлжэлүүлэгдээ байгаа hаань, энээнэй хабсаргаар гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай гурбадахи шатын зүблөөн Хельсинкидэ дүүргэжэ болохо аргатай байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хони хайшалалгада — түгэс бэлэдхэл» — түрүү бэшэг. РСФСР-эй Верховно Соведэй hунгалтын дүнгүүд тухай мэдээсэл. «Мүрысөөнэй ябаса тухай» — суглуулбари. ТАСС-ай hүүлэй шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Тэжээл бэлэдхэлэй асуудалнууд. Тэрэниие хайшан гэжэ шиидхэхэб?» — С. Жаргаловай статья. «Модо отологшодой мүрысөөн юу харуулааб?»

Гурбадахи хуудаhанда: Л. Мартыновагай «Үшөөн дүүрээгүй» гэhэн статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Эрэлхэг зоригой хэшээлнүүд» — суглуулбари. hургашадай зун. Нютаг нютагай hонин.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой ТИРАЖ»

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» июниин 18-да Москвада үнгэргэгдэhэн 22-дохи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 13 (уhанай-санын спорт), 17 (уран hайханай гимнастика), 19 (академическэ hэлюурдэлгэ), 22 (коньки), 32 (уhа руу hүрэлгэ), 46 (хоккей);

«Спортлото-2»: 8 (бокс), 15 (уhан дээрэ бүмбэгөөр наадалга), 17 (уран hайханай гимнастика), 25 (сана-трамплин), 32 (уhа руу hүрэлгэ), 43 (фехтовани).

(ТАСС).

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, Фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03526. Заказ № 0044